

ŽENA IN DOM

ŠTEV. 12

DECEMBER 1940

LETO XI.

Priložena je knjiga: Sodobno gospodinjstvo. Krojna pola v osmi in dvanajsti številki ni priložena.

iznenadili boste vaše goste,
ako jim namesto ruskega
servirate pravi, izredno okusni

»EMONA« cvetlični čaj.

Pripravite ga lahko z rumom ali
mlekom. V vsakem slučaju Vam nudi
popoln užitek. Ne razburja živcev, tem-
več pliva pomirjevalno. Zahtevajte sa-
mo originalne pakete v vseh trgovinah.

Proizvaja: Lekarna Mr. Bahovec, Ljubljana.

Vprašanja in odgovori

Užaljen je. Imam fanta, s katerim bi se bila najbrže tudi že poročila, ko bi ne bila tako mlada in ko ... on že kaj več zaslužil. Tudi moji starši ga imajo radi in se strinjajo s tem, da prihaja v našo hišo. Pred kratkim je obolel. Tako rada bi ga bila obiskala, pa mi starši niso dovolili, češ da se ne spodobi, da bi mlado dekle obiskovalo svojega fanta na njegovem domu. Ima namreč mesečno sobo v veliki najemniški hiši. Ko sva se potem po sedmih dneh prvič srečala, je bil silno užaljen in mi je očital, da ga prav nič ne maram, ker bi bila sicer gotovo kako dosegla, da bi ga bila lahko obiskala, ali se ga kako drugače spomnila.

Ali je res upravičeno užaljen? Saj sem vendar ravnala samo po želji svojih staršev?

Gorenjka.

Odgovor: Prav nič čudnega in nenavadnega ni, da se čuti Vaš mladi prijatelj zapostavljenega in omalovaževanega. Tem bolj, če gleda na zadevo z vidika, da človek tisto, kar resnično z vsem srcem in vso svojo voljo hoče, tudi doseže, če ne danes, pa jutri ali pojutrišnjem. Ker ve, da Vaši starši Vajinemu prijateljstvu in Vajini ljubezni ne nasprotujejo, si misli, da bi Vam bilo treba mamo ali pa očeta samo prositi, pa bi si ta ali oni gotovo odtrgal urico časa in bi z Vami obiskal Vašega bolnega prijatelja. Zavedati se morate, da je vsak človek, kadar je bolan, posebno občutljiv za vse, kar se dogaja z njim in okrog njega, in da se tedaj še posebno hitro čuti omalovaževanega in zapostavljenega. Ker Vas ima Vaš mladi prijatelj rad, Vas je v dneh svoje bo-

Božji dar.

«Gospod doktor, moj mož ima neko ušesno bolezen. Večkrat govorim z njim cele ure — in potem vidim, da ne ve niti besede o tem, kar sem mu rekla.»

«Hm,» pravi doktor, «to ni bolezen, gospa, to je božji dar.»

ZAHTEVAJTE ŽIMO SAMO Z ZAŠČITNO PLOMBO

STERILIZIRANO

ZADRUŽNA TOVARNA ŽIME D.D.

STRAŽIŠČE

NAŠA ŽIMA JE
HIGIJSKO OČIŠČENA IN
STERILIZIRANA NA PARI 115°C, NE DIŠI,
JE BREZ MAŠČOBE IN FERMENTOV, PO CENI.

lezni zelo pogrešal, in nič čudnega ni, če ga boli, da je zaman hrepenel po Vas in Vas je zaman pričakoval. Valiti krivdo na starše je čisto odveč, ker prav gotovo niti on sam ni želel, da bi Vi sami hodili k njemu in se tako dajali ljudem v zobe.

Svoje glavi otrok. Sem Vaša naročnica in si Vas dovoljujem prositi za nasvet. Gre namreč za mojega malega

(Dalje na str. 385)

**TA VARSTVENA ZNAMKA
NA STEKLENICI**

**DA STE KUPILI ZA ČIŠČENJE VSEH
KOVINASTIH PREDMETOV, OGLEDAL IN
OKEN PRIZNANO NAJBOLJŠE SREDSTVO**

Sidol

**katero vsled kemičnih sestavin vse te predmete
ČISTI, POLIRA, OHRANI,
DESINFICIRA**

PAZITE NA VARSTVENO ZNAMKO!

Jože Žabjek

KNJIGOVEZNICA
LJUBLJANA
DALMATINOVA 10

Najmoderneje urejena delavnica za vsa knjigoveška dela. Hitra in točna postrežba pri nizkih cenah. Izdelovanje posebnih akcidenčnih vezav po individualnih osnutkih. Trgovske knjige po naročilu, lastni črtni stroj za vse vrste rastriranih tiskovin. Izvirne platnice za »ŽENO IN DOM«

TELEFON 24-87

sinčka. Danes mu je komaj dve leti in pol, pa je tako svojeglav in neubog, da mu že zdaj nisem več kos. Poskušala sem že zlepa in zgrda; strasila sem ga s tem in onim, pa vse nič ne pomaga. Kriči in dere se, kakor hitro mu ni kaj po volji. Zdaj sem z njim pri svojih sorodnikih na deželi. In tu se je naučil od služinčadi še celo zbirko grdih psov in kletvic. In če mu ni kaj všeč, že tudi strese kakšno prav zasoljeno.

Prosim Vas, bodite tako prijazni in povejte mi, kako naj z njim ravnam?

H. B. iz Ž.

Odgovor: Da se pri otrocih te starosti pojavljajo take in podobne težave, ni nič posebnega. Zaradi tega ne bodite preveč v skrbeh. Otrok v tej starosti že dobro ve, kaj hoče. Ne zna pa razsoditi, da sta dve vrsti zahtev: upravičene in neupravičene. Kaj šele da bi tako majhen otrok vedel, da po pravih družabnih etiketah sploh še ni upravičen, nekaj zahtevati, temveč da sme samo še prositi.

Zdravo in krepko dete, zlasti še deček, je v svojih zahtevah še prav posebno energično in je z njim včasih res križ. Da se otrok te svoje grde zahtevnosti odvadi, je treba pravilne, predvsem pa strogo dosledne vzgoje.

Kadar otrok od nas kaj zahteva, kar mu ne moremo dovoliti, mu poskušajmo najprej zlepa dopovedati, da to, kar hoče, ni mogoče. Če otrok za naše besede ni dostopen, še ni dokaz, da je hudoben ali pa svojeglav. Najbrže je njegov odpor samo izraz njegovega

Tradicija jamči za kakovost!

*3/4 teže
Kneippove
sladne kave
je dragoceni
sladni sladkor*

Zato je skodelica take kave idealen zajtrk in idealna južina za otroke in odrasle.

Kneippova
SLADNA KAVA

prepričanja, da se čuti v svojih pravicah prikrajšanega. Zato mu poudarimo še enkrat, da tega ali onega ne sme storiti, oziroma da mu tega ali onega ne moremo dati. Treba mu je tudi primerno pojasniti razlog, zakaj mu to ali ono zabranjujemo. Če tudi to ne pomaga in če še vedno skuša s silo doseči, kar hoče, mu seveda nekaj udarcev na primerno mesto ne more škoditi. Preobčutna pa ta kazenska seveda ne sme biti, ker sila nikdar in nikjer ne rodi nič dobrega. Tudi plašiti otroka ne smete. Najboljše, kar more mati v takem primeru storiti, je to, da vztraja na svojem stališču in da pod nobenim pogojem ne popusti. Dosledna mora biti vse dotlej, dokler otrok ne uvidi, da z jokom in kričanjem ničesar ne doseže. Kakor hitro to spozna, preneha tudi jokati in kričati, ker mu je to mučno in naporno.

Tudi to, da majhni otroci radi ponavljajo neprimerne in grde izraze, ni nič novega. Ne ženite si tega preveč k srcu! Upoštevati morate predvsem to, da otrok teh izrazov skoraj gotovo ni kar tako »pobral«. Najbrže jih je ta ali oni namenoma pred njim ponavljal. Saj je na žalost le vse preveč takih ljudi, ki naravnost uživajo na tem, če majhen pritlikavec, ki najbrže niti črke »r« še ne izgovarja, pribije svoj »pleklet dič«. O takih besedah se mu seveda niti ne sanja, kaj pomenijo. Bodite uverjeni, da jih ne izgovarja zato, da bi Vas z njim jezil, ali zato, ker ve, da so grde. Izgovarja jih predvsem zato, ker so jih izgovarjali »veliki« ljudje, in ker je uverjen, da je silno zanimiv, če zna take besede tudi on. Ponavlja pa jih tem rajši, čim bolj vidi, da obrača s tem pozornost odraslih ljudi nase.

Če torej Vaš otrok izgovori nedostojno besedo, jo kar preslišite! Ponoval jo bo še enkrat, dvakrat, morda tudi še trikrat, potem pa jo bo pozabil. Nasprotno pa si bo ta izraz še dolgo zapomnil, če se bo o njem dosti govorilo in razpravljalo. In kadar bo Vaš fantiček spet preveč energično in

vreglasno zahteval od Vas nekaj, kar mu ne gre, poskusite najprej zlepa. Če to ne pomaga, potem naj pač kriči, kolikor hoče. Da pa Vas ta njegov koncert ne bo preveč motil, ga postavite v sobo na hodnik ali na balkon, morda tudi na vrt ali na dvorišče.

Naj Vam torej ta izrazita volja Vašega malega junaka ne beli glave! Pustite mu jo, saj mož brez volje ni več mož! Samo to ga naučite, da more biti človeku volja v korist in srečo samo tedaj, če ji vladata razum in pamet.

Ovirano ročno delo. Pičli zaslužek mojega moža in vedno večja draginja sta me prisilila, da sem spet segla po

*Vašim zastorom sonce
ne bo škodovalo*

Trpežnost z Indanthren-barvami po barvanih tkanin je neprekosljiva. Kadar urejate svoj dom, pazite budno na to, da so tkanine pobarvane z Indanthren-barvami, ker Vam bo potem vedno

prijetna pestrost v hiši

ASPIRIN

tablete

so vse enake!

In vsaka Aspirin tableta nosi „Bayer“-jev križ. „Bayer“-jev križ je edino jamstvo, da ste res dobili Aspirin. Ne pozabite nikdar, da ni Aspirina brez „Bayer“-jevega križa!

Brž ko to opravite, pridem jaz na vrsto!

Nikar ne posvečajte svoji koži premalo pozornosti, zlasti če opravljate domača gospodinjstva dela! Navadite se, da si vselej namažete z NIVEO lice in roke, brž ko ste končali to delo. Ker NIVEA vsebuje EUCERIT, prodira globoko v znojnice in krepi kožno tkivo. V tem primeru ostane Vaša koža kljub domačim opravilom zdrava, nežna in bela.

šivanki. Z različnimi preprostimi in cenovnimi ročnimi deli si prislužim skromno vsotico, ki mi omogoča, da si lahko nabavim poleg Vašega lista tudi še kakšno knjigo in da peljem svoje otroke vsaj kdaj pa kdaj v gledališče, v kino ali na izlet v bližnjo okolico.

Ker pa moram poleg tega opravljati tudi vsa hišna dela brez izjeme, mi dela svila težave, ker se mi svileni nit ne prestopajo zatiha v koži, ki je od dela razjedena in razpokana. Kako naj temu odpomorem? Dragih mazil seveda ne zmorem, kakšne navadne masčobe pa tudi ne morem uporabljati, ker v mastne roke pač ni mogoče vzeti ročnega dela. Zala.

Odgovor: Nabavite si gumijaste rokavice ter jih nataknite vselej, kadar pomivate posodo ali tla, kadar lupite krompir ali imate opravka s štedilnikom in s kurivom. Po končanem delu roke skrbno umijte v topli vodi, ki ji dodajte nekoliko boraksa, in sicer le z milom in nejedkim milom. Nato roke obrišite in jih, še dokler so vlažne in tople, natrite z mešanico ene tretjine glicerina, ene tretjine citronovega soka in ene tretjine kolonjske vode. Tudi zvečer, preden ležete, si natrite roke s to mešanico. Enkrat ali dvakrat na teden pa vzemite samo glicerina. Da ne umažete posteljnine, si nataknite stare rokavice ali pa zavijte roke v dvojne čiste krp.

Ko mine dekletu mladost... Že dolgo vrsto let sem uslužbena v večjem industrijskem podjetju. Ker sem skromna in nimam prevelikih potreb in zahtev, bi bila v svojem področju lahko slej ko prej zadovoljna, ko bi ne bilo mladih sodelavk in tovarišic, po katerih se čutim vedno bolj in bolj potisnjeno ob stran. Prav vsak je v občevarju z njimi nekako drugačen, kakor v občevarju z menoj. Neki lahkotno-šegav ton opažam med njimi, in vsak je tudi nekako obzirnejši in popustljivejši do njih, kakor do mene, ki nisem več tako mlada in sveža, kakor so one. Mar ni to skrajno krivično? Ena, ki ni več mlada.

Odgovor: Zamislite se v tole svoje vprašanje morda kdaj, ko Vam misel nanj ne bo niti grenka niti trpka, nekoč, ko se Vam ne bo zdelo prav nič važno in resno. Takrat, ko boste dobre volje in boste gledali na svoje mlade tovarišice brez zavisti in grenkosti. Morda se boste spomnili, da Vas je takrat, ko ste bili tudi sami še mladi, bolelo prav to, za kar danes mladino zavirate. Da se Vam je vsak le prizanesljivo smehljil in Vas ni nihče resno mislil. Da Vas je bolelo, ker se Vam je približal vsak le tedaj, kadar mu je bilo do smeha in do šale, medtem ko so se vsa resna vprašanja pretresala samo med in pred starejšimi tovarišicami. Takrat si boste v srcu

priznali, da se tudi Vi sami z večjim veseljem in užitkom zazrete v obraz mladega dekleta, ki mu mladost žari in kipi iz oči, iz slehernega giba in sleherne kretnje, kakor v obraz zrele žene, pa čeprav le-ta ni niti malo napačna ali zoprna. Vsaka izmed nas, ki je iskrena, bo priznala, da je tudi njej bolj všeč majhno, zlato pišče, kakor najlepša kokoš; da tudi njej pogled večkrat obvisi na zlati, kodrolasi glavici, kakor na še tako stasiti gospej in da tudi ona rajši seže po rožnem popku, kakor po že bujno razcveteli roži.

To je pač zakon narave; zakon, ki pozna eno samo izjemo, in to je: smrt v mladosti. In kje bi našli tistega, ki bi si jo želel? Saj je življenje v kljub vsem svojim težavam in večjim in manjšim tegobam vendarle lepo, pa čeprav smo že preko meja zlate mladosti.

Poročile so se naročnice: gospodična Minka Hafnerjeva z gospodom Ivanom Tepino, trgovcem iz Stražišča, gospodična Marija Mulejeva z gospodom Josipom Pavlincem, mesarjem iz Ruš, in gospodična Mara Podbrežnikova z gospodom Franjem Marinškom, trgovcem iz Studencev pri Mariboru. — Iskreno čestitamo!

DRAGE NAROČNICE IN BRALKE!

Ali ste že bili kdaj na sveti večer na ljubljanskem pokopališču? Lepo je takrat tam. Grobovi so okrašeni z majhnimi smrekicami, in na smrekicah gorijo božične svečke. Bele in pisane. Toliko lučk gori na grobovih, da je nebo od njih ožarjeno. Ko odhajaš s pokopališča in se pred viaduktom še obrneš, vidiš še vedno soj svetlobe, kakor da bi pri sv. Križu gorelo...

Lepo je, da se tudi na sveti večer spomnimo dragih, ki jih krije ruša. A mrtvi ničesar ne vedo in ne slutijo, da jim gorijo lučke na grobovih, da jim sveti božično drevesce nad grobnico. Na svetu pa je toliko živih ljudi, ki na sveti večer ne morejo privoščiti svojim otrokom svetlega božičnega drevesca, ponekod čepi vsa družinica v temi okoli mrzle peči, in ni denarja ne za kurjavo ne za skromno svečko...

Ženi je socialni čut prirojen. Žene bi se morale upreti pretiranemu kultu mrtvih v korist živih. Kdor bi rad na sveti večer podaril majhno božično drevesce dragemu pokojniku, ga naj rajši podari živi siromašni družini. Tako storimo dobro delo, oddolžimo se spominu na rajnega in olajšamo bedo živih. Božiča, praznika miru in sprave, ne moremo lepše obhajati, kakor s tem, da storimo svojemu sočloveku dobro. Ni potrebno, da bi bilo naše darilo razkošno. Z majhno rečjo, ki jo z ljubeznijo izberemo in z dobro voljo podarimo, storimo lahko mnogo. Vsaka žena bi se morala o božičnih praznikih spomniti kake siromašne družine, potem bi bili ti prazniki vse lepši in svetlejši. Vem, razmere so težke, draginja še zmerom neobrzdano narašča, same bomo v hudih škripcih, kako naj obračamo dinarje, da bo za vsakega mogoče kupiti košček veselja. Toda če se bomo s pravo ljubeznijo lotile dela, nam bo kljub vsemu ostalo še za majhno darilce onim, ki so še bednejši od nas. Drevesce bo prav tako lepo, če bo gorelo na njem namesto dvajsetih svečk samo deset. Pogača bo prav tako dobra, če bo napravljena iz kile moke, namesto iz kile in pol. In če bomo dale le malo manj rozin vanjo, nam bo ostalo za štručko belega kruha, ki jo lahko podarimo lačnemu otroku.

Želimo Vam lep božič! In lep božič boste imele, če se boste spomnile siromašnih!

Uredništvo.

Prosimo Vaše odločitve

Vsako leto prosimo svoje naročnice, da bi nam povedale svoje želje in nasvete, kako naj časopis urejemo in vodimo, da bodo imele od «Žene in doma» in od «Priatelj» čim večje koristi.

Nasvete in želje svojih naročnic smo vedno radi uvaževali. Tako se letos nismo ustrašili težkih denarnih žrtev in smo ugodili zahtevi večine naročnic ter v «Priatelja» vključili posebno prilogo «Za pridne roke».

Od vseh strani dobimo zahvale in sporočila, da je našim naročnicam ta priloga v sedanjih težkih časih pomagala prihraniti marsikakšen stotak, ki bi ga morale izdati za to ali ono oblekico, za jopice, puloverje, za bluze, za pleteno perilo in drugo, kar so si naročnice po prilogi «Za pridne roke» lahko same spletle in nakvačkale.

Prihodnje leto bo draginja še hujša. Zato bo veliko naročnic tem bolj navezanih na lastno delo. Volne ne bo zmanjkalo, če ne

bo inozemske, bo pa domača volna dobra. Zato smo si tudi za prihodnje leto zagotovili potrebno gradivo.

Seveda stanejo slike, risbe in klišeji ter avtorske pravice veliko denarja. Tudi papir se je podražil za 59 %, mezde pa zvišale od 20 do 30 %. Poštšina za časopise pa se je zvišala za 100 %.

Razumeli boste, da zaradi sedanjih razmer ne more ostati ista naročnina, kakor je bila vseh enajst let.

Ce pogledate druge inozemske ženske liste, boste dognali, da se je njihov obseg zmanjšal za polovico. Zadnje mesece smo povpraševali svoje naročnice, ki so nas obiskale, kako bodo sprejele zmanjšanje lista, če bomo zaradi draginje prisiljeni zmanjšati obseg lista vsak mesec za osem strani. Skoraj vse pa so se zmanjšanju lista odločno uprle. Svoje mnenje so utemeljevale s tem, da ravno v težkih časih rabi vsaka žena čim več praktičnega gradiva.

Tudi niso bile za to, da bi zmanjšali pripovedne in kratkočasne članke, češ da nekaj razvedrila ima pa le vsaka rada. Seveda so želele, da bi se tudi cena ne zvišala. «Žena in dom» in «Priatelj» sta bila že vsa leta najcenejša družinska časopisa. Priznati pa so morale, da vseh ogromno povečanih stroškov le ne bomo mogli sami nositi.

Da slišimo tudi Vaše mnenje, Vas prosimo, da nam odgovorite: 1) ali naj obseg lista zmanjšamo, «Žena in dom» od 408 na 320 strani in «Priatelj» od 420 na 340 strani, 2) ali pa, da malenkostno zvišamo letno naročnino za «Ženo in dom» od 68 din na 79 din in naročnino za «Priatelj» od 62 din na 68 din, naročnino za gospodinj-ske knjige od 37 din na 49 din.

Tudi Vas prosimo, sporočite nam na pri-loženi dopisnici svoje nasvete in želje za prihodnje leto. Stroške 1 din za odgovor si izvolite pri nakazilu naročnine odšteti.

Ravnali se bomo tako, kakor bo večina Vas odločila.

ZALOŽBA «ŽENA IN DOM»,
Ljubljana, Dalmatinova ul. 8

Dokler je nosil Jože Potočnik še kratke hlače, je služil zdaj pri tej, zdaj pri oni hiši za pastirja. Potem pa je postal hlapec, da sam ni vedel kdaj, in bi najbrže tudi ostal vse do svoje smrti, ko bi ne bil tistega pomladnega večera pred dvema letoma srečal tam ob potoku Ane, Možinove nove dekle. Nesla je otrobe iz mlina in je pravkar počivala, ko je prignal Jože konje napajat. Stala je na bregu, rdeča in zasopla od težkega bremena. Njene svetle oči so se mu prijazno smehljale nasproti. Moral jo je pač nekako pozdraviti. Zato jo je vprašal, če počiva. Počakala je, da je napojil konje. Medtem je preteklo prav toliko časa, da ji je lahko povedal, da že osem let služi pri Kranjcu, najhujšem stiskaču v vsej fari. Gospodinja, stara Kranjčevka, ni dosti boljša od svojega moža, prav gotovo pa je najbolj zanična baba na vsem svetu. Če bi kuhala za ljudi in za svinje v istem kotlu, bi bilo še najbolj pametno. Tako bi si vsaj delo prihranila, saj tako ni nobene razlike med svinjsko hrano in tisto, ki jo dajejo služinčadi. Njene hčerke so sicer dobra dekleta, toda kaj, ko morajo plesati, kakor žvižgata stara dva.

Zdaj je morala še Ana povedati svojo zgodbo, ki je bila skoraj v vsem podobna njegovi. Komaj je pošteno shodila, je že morala sama skrbeti za svoj ubogi vsakdanji kruhek. Kako pa naj bi se tudi godilo drugače nezakonskem otroku poljske delavke? Za očeta ni svoj živ dan zvedela, pa ji tudi ni dosti mar, ali ga bo poznala kdaj ali ne. Kaj prida tako ni mogel biti, ko je tako grdo zapustil mater in njo.

Toda zdaj so pričeli konji stresati svoje mokre gobce in lesti iz vode. Ana je spet zadela svoje breme.

Vso pot domov hlapcu kar ni hotelo v glavo, kako je mogel tako kmalu zaupati svoje težave čisto tujemu dekletu, kakor še ni nikdar nobenemu doslej. Pa saj je tudi ona njemu pokazala svoje življenje kakor na dlani. Nič se ni delala bolj imenitne, kakor je bila v resnici. Povedala je, da je nezakonski otrok in je vso svojo mladost preživela ob tujem kruhu.

Tisti večer ni Jože kar tako kakor po navadi zmetal večerje vase. Brodil je z žlico po skledi, da ga je veliki hlapec vprašal, če lovi ribe ali kaj.

«Ne, ne lovim rib,» mu je odgovoril Potočnik glasno, da so vsi slišali, «pač pa iščem, ali je v skledi sploh kaj takšnega, kar bi bilo vredno požreti.»

Gospodinja, ki je sedela s svojo družino za drugo mizo in pravkar obirala prekajeno svinjsko rebro, je zrastle kakor reka ob povodnji.

«Tako, zdaj si se še ti preobjedel, kaj? Če ti ni prav, saj veš, kje so vrata. Prav nič se ne bomo jokali za teboj!»

Jože je molče treščil žlico na mizo in šel v hlev spat.

Drugo jutro pa ni povezal cule, kakor je bil sklenil prejšnji večer, zakaj potem bi ne mogel gnati o mraku konj k potoku.

Toda tisti večer Ani ni bilo treba iti v mlin; tudi ne kam drugam, da bi morala iti mimo potoka, pač pa prihodnji večer. In čeprav se ji je zelo mudilo, je vendar postala toliko, da ji je lahko povedal, kako je gospodinjo razjezil, tako da je skoraj pogoltnila celo svinjsko rebro.

«No, samo če bo kaj pomagalo! Če vam ne bo odslej še slabše kuhala, kakor prej,» je reklo dekle, še vse solzno od smeha. «Ampak, da te ni nagnala, je tudi pravi čudež.»

«O, saj me je, kaj pa misliš! Toda šel bom, kadar se bo meni ljubilo in ne njej.»

Moral se ji je pokazati nekoliko junaškega, ker ga je tako zaupljivo gledala.

No, in odsihmal so bili Kranjčevemu hlapcu vsi dnevi enako lepi, saj je vsak večer gnal živino napajat.

Ljudem sicer ni šlo nič kaj rado v glavo, toda bilo je vendarle res: ob koncu pomladi sta se vzela. Pa saj sta imela oba skupaj toliko prihranjenega, da sta lahko vzela Bračičevo bajto in njivo za pol leta v najem. O, pridno bosta delala, od zore do poznega mraka. Toliko bosta že pridelala, da bo dovolj za zimo.

Prvo leto jima je minilo v trdem delu. Potem pa je prišla nova pomlad in novo poletje s slabo letino. Koruza in fižol nista dozorela, zelje in krompir sta gnila. Vse leto je deževalo, sonce je skorajda pozabilo na zemljo.

«Poročiti bi se ne bila smela, to je vse, Jože,» je rekla mlada Potočnica možu, ko je sedela zvečer z otrokom v naročju za pečjo. «Ko bi se ne bila vzela, bi že kako prebila zimo, tako pa res ne vem, kje bova vzela za najemnino.»

Potočnik je preplašeno pogledal, toda žena ga ni videla. Upirala je svoj zaskrbljeni pogled v otroka, ki je bil že od rojstva bolehen in slab. Dokler ji ni zaspal na rokah, ga sploh ni smela položiti v posteljo, tako žalostno je vokal.

«Samo nesrečo sva si nakopala,» je nadaljevala solznih oči. «In še otroka sva pripravila na svet, pa nimava toliko v žepu, da bi ga lahko nesla k zdravniku.»

Potočnik je moral vstati in stopiti nekoliko na prag, če je hotel spregovoriti.

«Saj vem, Ana,» je rekel; «če je kdo kriv, potem sem jaz. Kako sem pa tudi lazil za teboj!»

«Lazil!» je vzkliknila. «Pa saj ni tvoja navada, Jože, da bi klatil prazne marnje! Drug za drugim sva lazila, kaj boš pravil. Misliš, da sem tiste dni res morala tolikokrat tam mimo, ko si o mraku napajal konje? Hodila sem, ker sem vedela, da boš tam. Samo zato, moj dragi, samo zato!»

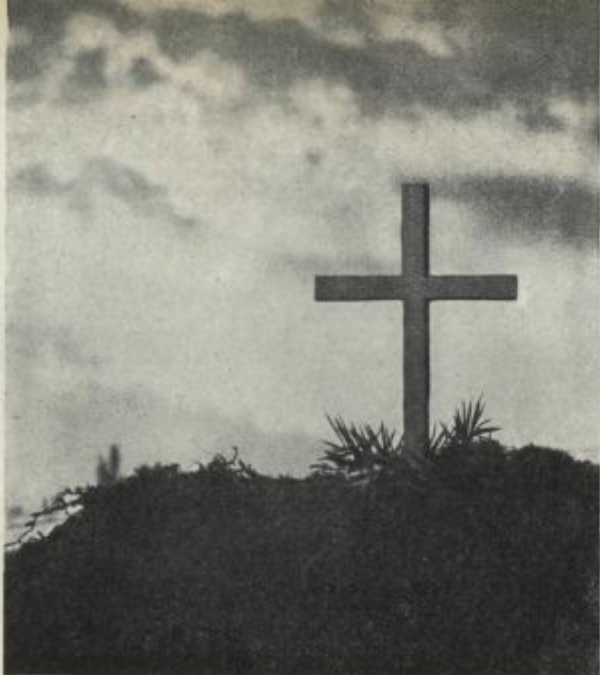
Čeprav so ji še zmerom bleščale solze v očeh, se ji je moral smejati.

«Oh, nikar se ne smej!» je rekla. «Če je kdo kriv, da sva se vzela, potem je pač tisto presneto pomladansko vreme. No, mislim, da nisi pozabil, kako lepi večeri so bili takrat. V vsakem grmu so peli kosi ali pa slavci, zrak je dišal po zemlji, mlademu brstju in cvetju. Ob pamet naju je spravila vsa ta lepota, pozabila sva, da sva siromaka, da sva samo hlapec in dekla.»

Ob njenem enakomernem govorjenju je otrok zaspal. Zunaj je bučal narasli potok, in dež je šumel po slamnati strehi.

Ana je previdno položila malega Jožka v posteljo, potem pa je sedla k možu za mizo.

«Ali se spominjaš,» je spet pričela, «kako so bili travniki pisani od kalužnic, spominčic in pomladanskega že-

Samotni križ.

frana? Čebele in čmrlji so se kar opotekali, tako so bili utrjeni. Še stari ljudje niso pomnili takšne pomladi.»

«In kako dolgo takrat ni bilo dežja,» je rekel mož. «Bali smo se že, da bo suša uničila cvetje na sadnem drevju in da setev ne bo mogla vzkaliti.»

«Da, in svoj vsakdanji kruh sva imela kljub temu, Jože, če je polje slabo ali dobro obrodilo. Tega nikar ne pozabi! Delati sva res morala, in zmerom samo za tuje ljudi, toda če sva trpela, sva sama. Zdaj pa bodo morali trpeti še najini otroci. In če se je nama oglašalo srce, želodec se nama ni. Kaj praviš, kaj je hujše?»

«Meni sta se oglašala srce in želodec. Večkrat sem bil lačen ko sit,» je rekel razburjeno in hotel vstati, toda žena ga je pridržala s svojim preplašenim, prosečim pogledom.

«Oh, Ana!» je vzdihnil. «Morda bomo pa le prebili to zimo, samo še to zimo, potem bo prišla spet pomlad. Pojdem v svet za kruhom, ti pa boš obdelala zemljo, in ko se bom vrnil, nama ne bo treba skrbeti, kako bova plačala najemnino.»

«Po svetu boš šel?»

«Po svetu, Ana, za delom. Nekje ga bom že staknil, ni šment. Mislim, da je še kaj pravice na svetu! Ali bi midva in najin otrok res ne smeli živeti, če si mislimo s poštenim delom služiti kruh?»

«Misliš, Jože, da je pravica kje?»

«Da, pravica je, samo poiskati jo je treba.»

Nekaj časa sta molče poslušala enakomerno šumenje dežja in divje bučanje potoka, potem je mož spet spregovoril:

«Nekaj krompirja, zelja in korenja je v kleti, nekaj repe na polju. Če si bomo zategnili pas, bomo morda le kako dočakali pomladi.»

«Pomladi?» Ana se je bridko nasmehnila, potem pa ji je nenadno jasno in veselo zasijal obraz.

«Veš kaj, Jože, vsi trije pojdemo v svet, iskat srečo in pravico.»

Prijela sta se za roke, srečna, da sta osleparila sama sebe. Vendar jima je na dnu srca rahlo zažarelo upanje, in z njim sta tudi zaspala.

Sredi noči pa ju je zbudilo pošastno bučanje vode, ki je grmela tik mimo hiše in se zaganjala v zidove kakor razbesnela zver.

Ana in Jože sta hkrati planila iz postelje, blede, s široko odprtimi, od groze strmečimi očmi.

Reka in potok sta prestopila bregove, se združila v umazano, od ilovice kalno jezero, napolnila kleti, zalila polja.

Zena in mož sta nekaj hipov molče strmela drug v drugega, nato je on leđeno počasi dejal:

«Zdaj bom moral še pred zimo v svet, Ana. Voda nama bo uničila še to, kar sva imela.»

Potem sta do jutra bosa brodila po strupeno mrzli vodi in reševala, kar se je še dalo rešiti. Toda drva, ki sta jih vse poletje znašala domov, jima je potok odnesel vse do zadnjega polena. Zima pa je bila tik pred vrati.

Obupno počasi se je iz strašne noči izcimilo umazano, sivo jutro.

Vsa dolina se je spremenila v blatno jezero, ki se je tam daleč nekje spajalo s prav tako puščobnim nebom. Dež je sicer nekoliko ponehal, vendar je šele po dveh dneh voda toliko upadla, da je lahko stopil sosed k sosedu in mu potožil svoje gorje.

Kakor zmerom, je tudi tokrat nesreča najbolj udarila kočarje in bajtarje. Njihovi slabo zgrajeni hlevi, skednji in kleti se niso mogli ubraniti deroči vodi. Tako je Zakotniku odneslo edinega prašiča, Kočanu vse korenje in zelje, Goričarju steljo in še plot. Kamor si pogledal, si videl plavati najrazličnejše poljske pridelke, drva, poljsko orodje, vse umazano in obtolčeno. Ljudje so brez dela postajali na pragu, glasno tarnali in vzdihovali. Edino otrokom je prinesla povodenj nekaj veselja, ker so se lahko vozili po vodi.

Prav nič več ni smel Jože Potočnik pomišljati, če je hotel še pred zimo zaslužiti kakšen dinar.

Čprav je bila cesta še zmerom od vode tako razorana, da se je ljudem do gležnjev udiralo, se je vendar odpravil na pot.

«O božiču se bom vrnil,» je obljubil ženi, ki je z otrokom v naročju stopila za njim na prag. «Nikar ne skrbi! Za praznike bomo jedli bel kruh.»

«Toda če se ti bo slabo godilo, Jože, se vrni prej. Vsak dan te bom pričakovala.»

«Nič prej, Ana, kakor sem rekel. Ne smeš me čakati!»

«No, te pa ne bom,» je rekla in komaj zadržala solze, ki so ji silile v oči.

«Vidiš,» je dejal, «zdaj pojdem laže, ko bom vedel, da ne postajaš zaman pred hišo in me pričakuješ.»

Stisnil je otrokove ročice na svoja lica, se še enkrat nasmehnil ženi in šel.

Velike in globoke stopinje so ostale za njim na blatni poti.

Ampak saj se bo o božiču vrnil.

Brezposelni.

Dalmatinska žena

Skozi somrak mladega jutra je zapiskala sirena. In preko morja je zajokal glas:

«Moj Mate, jo, moj Mate!» Zajokala je žena, zajokala je mati in sestra in mlada nevesta. In njih krik je šel tja čez morje, tja, kamor so odhajali možje in sinovi in bratje, da bi zaslužili za vsakdanji kruh, ki jim ga ni dajala ta toliko ljubljena, pa tako revna dalmatinska zemlja.

Odhajali so v svet in še odhajajo. Žene pa ostajajo same doma. Žene s kopico majhnih otrok in z majčkenim koščkom plodne zemlje, ki jo obdelujejo s svojimi žuljavimi rokami prav od zgodnje pomladi do pozne zime. Okopujejo trto, rahljajo trda kraško prst, zalivajo stebila, da poženejo nežne zelenike, da vzcveto in dajo sladki sok. In kadar se utrujene ozirajo v žareče sonce, mislijo na svoje muže in sinove in brate, ki nekje v Ameriki, nekje v Vestfaliji ali v

Nemčiji kopljejo črna zlato ves dan, prebijejo ves sončni čas globoko spodaj v rovih in se šele pod noč vračajo v svoje samotne, tuje domove.

O, le trpi žalostno srce, le jokajte, utrujene oči, da bo grozdje slajše, da bo čistejša ta vince rumeno!

Le sklanjaj svoj boleči hrbet nad to suho zemljo, ti uboga žena dalmatinska, le delaj in trpi, da ti jeseni vsaj malo povrne tvoj veliki trud. Da se bo nasmehnilo tvoje od sonca ožgano lice, ko boš dvignila poln bokal in poizkusila novo, iskreče se vino, vino, ki je pognalo iz tvojih žuljavih rok!

Jana:

FRANCEK - STRAHOPETEC

Francek je bil že od nekdaj zelo bojazljiv. Kadar so se na večer dvignile temne sence iznad bregov, je odhlačal k mami v kuhinjo, jo prijel za krilo in je ni spustil prej, dokler ga ni položila v posteljo ter ga s tiho uspavanko zazibala v spanje.

Oče in mama sta mu na vse moč načine poizkušala prepočiti bojazen pred temo in strahovi. Dopovedovala sta mu zlepa, mu dokazovala zgrda, pa vse ni nič pomagalo. Kakor hitro se je malo zmračilo, so se Francku že od strahu razširile oči, in v svoji domišljiji je že videl pošasti, ki so se plazile proti njemu in ga zagrinjale s svojimi temnimi perutmi.

Zdaj pa poslušajte, kaj ga je ozdravilo!

Na jesen, ko so dnevi že kratki in noči dolge, je bil Franckov oče poslan na daljše poslovno potovanje. Francek je ves dan pomagal mami pripravljati prtljago; hodil je za njo kakor kužek in opazoval vse njeno početje.

Zvečer je odhajal očetov vlak. Ko so se lepo poslovili in je očka še obljubil Francku, da mu bo kaj lepega, lepega prinesel s potovanja, sta se mama in Francek naslonila na okno in še dolgo gledala za odhajajočim očetom. Poslušala sta korake, ki so se polagoma oddaljevali in nazadnje čisto utihnili, da je bilo na koncu slišati le še skrivnostno šumenje vetra, ki se je lovil po odpadajočem listju.

Zmračilo se je že, in treba je bilo prižgati luč. Ko pa se je Francek ne-

kaj smukal okrog stolov, je nenadno zagledal na tleh očetovo aktovko. Ves ponosen na svojo najdbo, jo je brž pobral in jo pokazal mami.

«Poglej, kaj sem našel! Očkovo torbo! Ali bo vesel, ko se bo vrnil in mu jo bom dal!»

Mama pa njegovih zadnjih besed že ni več slišala. Vsa prestrašena je gledala v torbo, ki ji jo je Francek ves zadovoljen kazal, kajti v njej so bili nad vse važni papirji, brez katerih bi bilo potovanje zastoj.

Kaj zdaj? Pogledala je na uro. Če bi pohitela, bi še dobila avtobus, ki bi jo pripeljal do ene izmed prihodnjih postaj, kjer je moral vlak dalj časa čakati na zvezo. Tako bi še lahko možu izročila njegove papirje. Toda kaj bo z otrokom? Saj vendar ne more pustiti Francka samega, ko se tako zelo boji teme in niti minute ne more vzdržati sam v sobi! S seboj ga pa tako pozno ponoči tudi ne more jemati! Toda treba se je bilo odločiti!

Prijela je fantka za roko in mu rekla:

«Vidiš, Francek, očka bo resnično vesel, da si našel njegovo torbo. Toda potem, ko se bo vrnil, je ne bo več potreboval, takrat bo že prepozno. Rabi jo še danes, in najina naloga je, da mu jo kako pošljeva. Glej, ti si že velik fant, in mislim, da boš dovolj junaški, da boš očku pomagal. Jaz bom zdajle namreč pohitela za njim, ti boš pa lepo pojedel svojo večerjo, se umil, se slekel in zlezel v mojo posteljo. Še preden boš dobro zaspal, bom jaz že nazaj in bom celo noč spala pri tebi!»

To je bil za Francka največji dogodek, če je smel spati pri mami. Zato niti pomislil ni, da bo moral biti medtem sam. Zadovoljno je prikimal maminim besedam in se niti zavedel ni, kdaj so se vrata zaprla in je ostal sam v sobi. Zdajci je postalo vse strahotno tiho. Francek je slišal le svoje srce, ki mu je kakor kladivo razbijalo v prsih. Z razprtimi očmi je obsedel na stolu in gledal zdaj v vrata, zdaj v okno, kdaj se bo prikazal kak »strah«. Če je zunaj le malo bolj zašumelo listje, je že skril glavo v roke in, ko je spet vse potihnilo, previdno iznad prstkov pogledal, če je še živ.

Sam ni vedel, koliko časa je sedel tako. Slednjič se mu je pričel oglašati želodček in ga opominjal, da bo treba večerjati. Previdno je položil nogo na tla, potem drugo, in ... oh, kako je odskočil! Tla so zaškripala, kakor bi cela armada vkorakala v sobo. Ko se je malo umiril in želodček ni in ni hotel utihniti, je poizkusil znova. Hvala Bogu, šlo je!

V kuhinji si je nalil mleka in medtem ko si je nadrobil kruha vanj in ga potem z velikim užitkom lovil ven, je malo pozabil, kakšne nevarnosti ga še čakajo. Nekoliko opogumljen zaradi nove moči, ki si jo je pri večerji nabral — mama mu je vedno pravila, da bo močan korenjak, če bo jedel veliko mleka — je pričel premišljevat, kaj mu je še mama naročila. Aha, umiti se mora! Potem bo moral v shrambo po skledo in milo in brisačo; toda v shrambi ni nič luči. Brrr, v temo pa že ne! Rajši pojde umazan v posteljo!

Kos kruha

Gospodar Grča je odprl oči, še oslepljene od lepih sanj, pa jih spet hitro zaprl, da bi še za trenutek zadržal topli občutek radosti in miru.

«Dobro ste spali! Nekaj lepega se vam je moralo sanjati!» se je oglasila sestra strežnica, ki je že precej časa stala ob njegovi postelji.

«Da, lepe so bile sanje! Bil sem pri nas, doma! Po mejah sem hodil in opazoval božjo letino. Na daleč in široko je dišalo polje po svežem kruhu,» je odgovoril Grča in se oddihoval za vsako besedo.

Vroče je mislil na svoj dom, na gospodarstvo, ki mu je že od mladih nog posvečal svoje življenje. Na svojo zemljo, ki je molče terjala skrb, ljubezen in vdanost. Vse to ji je Grča dajal z zvrhano mero, zemlja pa mu je rada-darno odplačevala z bogastvom dobre letine, z redilnim kruhom in zrnjem, ki se je v novi setvi pomnožilo in dajalo zopet kruh. Vse življenje se je Grča trdno opiral na svojo grudo. Iz tihih juter, iz žgočih popoldnevov in spokojne tišine večernega nebesnega oboka je slišal glas božji in se učil človeške modrosti. Starosti se ni bal, ker je krepko preživel mlada in moška leta. Nepričakovano in nenadejano pa je prišla bolezen.

«Morate v mesto k operaciji. Tam vas bodo popravili, in spet boste junak,» je tolažil zdravnik bolnika.

Zunaj, v veži, je povedal njegovi ženi, da je stvar resna. «Druge pomoči ni. Bodisi operacija, ki bo morda za nekaj časa pomagala, ali pa dolgo in mučno umiranje.»

Žena je po teh besedah omahnila kakor pod hudim udarcem. Toda bila je kmetica, trda in junaška. V sobo, kjer je ležal bolnik, je stopila vedrega in mirnega obraza.

«Odpeljeva se v mesto, oče. Čemu bi se po nepotrebnem mučil? Veš, kako so lani pomagali Šimnu, pa je bil, moj Bog, dosti slabši, kakor ti!» je rekla veselo ter pripravljalna perilo in obleko za na pot. Šele proti večeru je šla na vrt, se naslonila na jablano, ihtela in jokala.

«Ana, kje si?» se je oglasilo skozi okno.

«Že grem, samo vrata bom zaprla!» je odgovorila, si obrisala oči ter se vrnila v sobo.

Pot v mesto je bila drugekrat vesel dogodek. Oba sta se je veselila. Tokrat Grčeva žena ni bila vesela, ampak moževe oči, ki so neprestano iskale na njenem obrazu, ji niso dopustile, da bi bila žalostna. Te oči! Dolgo so se poslavljalje od sobe, dvorišča in vrta. In ko sta se z ženo slednjič odpeljala z doma, je moral hlapec še dvakrat ustaviti. Enkrat nad vasjo, kjer se je Grča razgledal po lokah ob vodi in po gozdu, ki se je razprostiral zadaj za reko. Drugič ob polju, ki je zorano mirno počivalo pod bledim sijem jesenskega sonca.

«Tudi jaz se grem odpočit, kakor ti! No, poženi, Francè, zbogom!»

Grči so usta nekoliko vztrepetala. Vse to se je zgodilo pred enim mesecem. Grčo so že operirali. Zdela se je, da mu je odleglo, oči so se mu privadile gledati na belo steno. Grča si je pod priprtimi vekami slikal svoj dom: vedno bolj redke vrhove drevja, listje, ki je padalo v travo, ožgano od prve slane. Dalje pod okni so že počrnele, kostanj za skednjem bo gotovo kmalu gol. Krompir je pospravljen, samo še repo bo treba pobrati. «Še dobro, da se je bolezen oglasila na jesen, drugače bi

imel glavo polno skrbi!» si je mislil Grča in z nasmehom zakril svojo ljubezen in svoje hrepenenje po domu.

«Precej bi se odpeljal s teboj!» je dejal ženi, ki ga je v nedeljo obiskala in se zvečer spet vračala domov.

«No, molči, molči! Prav kmalu boš zdrav, in potem pojdeva skupaj!» ga je tolažila in z roko, ki ni bila vajena dobrikanja, pobožala po licu.

«Saj res, bom že počakal! Saj nisem otrok!» se je nasmejal bolnik.

Grči se je tožilo. V duhu je meril razdaljo med mestom in domom. Za okni je hitelo življenje velikega mesta. Z vrta ni bilo več slišati mehkega šumenja listja niti korakov obiskovalcev. Le zdaj pa zdaj se je otožno oglasil siničin cik cik. Daleč, veliko ur hoda so ležale Grčeve njive, tihe in dremajoče po poletnem delu. Grča je začutil slabost v celem telesu. Srce mu je začelo počasneje biti. V vlažno roko si je obrisal čelo in rekel na pol glasno in določno: «Nič več jih ne bom videl!»

«Kaj bi si želeli?» ga je vprašala sestra strežnica.

Grča jo je pogledal in je ni razumel. Čez nekaj časa je rekel: «Kos kruha!»

«Kruha? Ne smete ga še jesti. Lepo mlečno žemljico, golobčka in kompot vam bom prinesla!» je ponujala sestra.

«Ne, kos kruha bi rad. Takšnega, kakor ga peče žena. Iz zrnja, iz moke mojih njiv!» je trdovratno prosil bolnik.

«Dobro, le nikar se ne razburjajte. Vprašala bom zdravnika in prinesla,» je obljubljala sestra.

Grča je zaspal in se v spanju nasmihal. Bil je doma, hodil po mejah na svojem polju, hodil od rana do večera, do noči, ko so zasvetile že prve zvezde na nebu. Prostrano polje je dišalo, dišalo po tistem najdražjem, brez česar ni življenja: po k r u h u.

«Vidite, izprosila sem za vas košček, pa niti mesten ni. Dobili smo hlebec od kmečke bolnice. Toda počasi, ne naenkrat!» se je prijazno smehljala sestra in se sklanjala nad Grčo.

Bolnik je iztegnil shujšano roko in koprne vzel košček kruha. Bil je tenak in bel kakor hostija, in Grča ga je pobožno pritisnil k ustom. Zaprl je oči.

«Ana, ali si tukaj? Ne veš, da sem spet doma? Pohiti, pohiti! Klasje že kar poka. Da spravimo žito v suhem pod streho!»

Pred očmi se je Grči prikazala draga domača pokrajina, večerni zvonovi so spokojno zvonili, in reka je šumela. Zmeraj bliže in čedalje močnejše. Rečna struja je potegnila Grčo s seboj in ga naglo odnašala...

«Umr! je,» pravi sestra in nežno vzame Grči iz roke košček kmečkega kruha.

MATERINA ZMOTA

Profesor Ivan Gorec je stanoval s svojo materjo v majhni vili za mestom. Z ljudmi se ni veliko družil, zato so ga imeli za čudaka. Toda ni bil. Bil je človek zlatega srca.

Čeprav mu je bilo že pet in štiri-deset let, je bil še zmerom samec. In prav to mu je nakopalo ime čudaka. Temu se niti ne moremo čuditi: vsaka mati je vesela, če more svojo hčerko dobro omožiti. In tako se je tudi v tem malem mestu že marsikatera v duhu videla, da je tašča gospoda profesorja. Matere teh hčerk in mati profesorjeva so se pridno obiskovale, in sicer ponajveč, kadar je bil profesor Gorec doma. Gorec sicer tega ni imel rad, toda ni hotel biti nevljuden in je zato vselej pol urice žrtvoval materinim gostom.

Njegova mati bi bila rada videla, da bi se oženil. Ni mu pa zaradi tega nikoli očitala. Razumela je svojega sina in se sploh ni marala vmešavati v njegove srčne zadeve. Slutila je sicer vzrok sinovega čudnega vedenja, toda nikoli ni z njim o tem govorila, sin pa se je tudi izogibal vsakemu take-mu vprašanju. Mati je videla v tem sinovo nezaupanje.

Zlasti v poslednjem času se ji je zdel sin zelo plah. Vedela je sicer, da ni o svojih srčnih zadevah nikoli veliko govoril z njo, toda v zadnjih tednih se je še prav posebno izpremenil. Hodil je s povešeno glavo, kakor da neprestano nekaj premišljuje, in na njena vprašanja ali sploh ni odgovarjal ali pa prav na kratko. Po cele ure je hodil po svoji sobi, slišala je njegove odmerjene počasne korake, in kadar je pogledala v sobo, se je vselej nekako ustrašil, jo pogledal, kakor da ni z duhom prisoten, kakor da ga njena navzočnost moti. Videla je, da preživlja hud duševni boj, in večkrat se ji je zdelo, da zre iz njegovih oči skrita boleost. Porodila se ji je celo misel, ali ga morda vendarle ne teži slaba vest: ampak to ni bilo mogoče, saj je poznala svojega sina, bila si je v svesti, da ga je vzgojila v poštenega moža.

Pred dvema dnevoma mu je prinesla neka njegova učenka knjige. Bila je osmošolka, zelo lepa in ljubezniva deklica. Na profesorjevo mater je napravila prav prijeten vtis. Da, zdaj se spominja: čez nekaj časa jo je sin v veliki zadregi prosil, naj jima da kak prigrizek. Ko ga je prinesla, ji je rekel: «Mama, to je moja najboljša učenka!» Tedaj je opazila, kako lepo je gledal to dekle. Videl je samo njo; kar požiral jo je z očmi. Še nikoli ni videla pri svojem sinu tolike notranje razburjenosti. Šele zdaj, ko je o tem premišljevala, se je začela zavedati podrobnosti.

P. R.:

Vsak večer Ti pišem pismo...

Ko se utruji dan in lega k počitku, odgrnem zavese, široko odprem okna in čakam. Počasi prihajajo sence, moje ljube, drage prijateljice, in polnijo sobo. Tesno strnjene druga ob drugi, strmimo v beli list na mizi. Ob njem sloni pero, rado bi drselo po beli poljani in težilo hrepenenje in bol.

Casih zahrešči pesek, stopinje se bližajo, srce vzdrhti, nemirno bega in se zaletava, ko preplašena ptica, ki so ji vzeli prostost! O, saj vem, da Te ni, samo spomin plaka in tava pod oknom. Ni te in nikoli več Te ne bo, jaz pa Te čakam vsak večer.

Tako sem te zmerom čakala, sloné ob oknu, mirno in vdano, moje oči so bile dvoje bednih, beraških rok, ki prosijo milodara. Ustavil si se za hip, za dva, vrgel malomarno dar v bedne, beraške roke in šel veselo naprej.

Nekoč, enkrat samo si me vzel s seboj. Morda iz same gole prezirnosti, ker je bil večer tako lep in zvezde tako svetle in blesteče. Šla sem vštric tebe nerodno in boječe, sram me je bilo, ker Ti nisem znala pokazati svojega srca. Omamljena od sladke pesmi Tvojih dlani, sem trepetala; tako trepetajo zvezde, kadar jih pozdravi mesec.

Kjer se cesta skriva za ovinkom in kjer med vrtovi vabijo svetli, mali domovi, je bil najin raj. Tam sva srečala Marijo. Po dolgih letih sta se veselo pozdravila. Oko se je vsesalo v oko, roka ni mogla iz roke, ne srce od srca. Videla sem njen osvajaški nasmeh in sem vedela, da Te nimam več.

Okrenila sem se in počasi odhajala, zvezde so ugasnile, nebo je potemnelo, le na zahodu se je svetlikal ozek pramen. V temi sem tipala po hladnem zidu do strmih stopnic in stopala navzdol, brezčutna, mrtva, kakor da stopam v grob.

Vse od takrat se mi zdi, da sem kakor v grobu. Samo na večer, ko oživi sence, oživi tudi moja bol in moje hrepenenje. Tesno strnjene druga ob drugi, strmimo v list, ki se sveřlika iz teme, kakor bela pošast.

Glej, tako Ti pišem pismo vsak večer...

Za Boga, da bi se bil njen sin moral pri pet in štiridesetih letih zaljubiti v takega otroka? Žalostna slutnja jo je obšla.

«Moram z njim govoriti, drugače ni mogoče,» si je rekla v duhu, «saj hiti ta fant v prepad popolnoma neenakega zakona!» Kar ni mogla verjeti, da bi bilo to mogoče.

Ko se je Gorec zvečer vrnil, je bil nekoliko presenečen, ko je našel mater v svoji sobi:

«Mama, ti tukaj?»

«Da, Ivan — to — dekle, ki je bilo tukaj predvčerajšnjim...»

Gorec je pri teh besedah prebledel in komaj spravil iz sebe:

«Mama, za Boga, ti veš...?»

«Ne, nič ne vem, ampak zdi se mi, da moj sin pozablja, kdo in kaj je...»

Gorec je vzdihnil in sedel na stol.

«Ne, mama, motiš se; popolnoma se zavedam tega, toda slednjič ti moram povedati. Morda mi boš zamerila, morebiti bodo moje besede zvenele nekoliko trdo, ampak prosim te že vnaprej: oprosti, to mora biti tako. Že osemnajst let vlačim s seboj očitek vesti. Ali se spominjaš Marte Količeve? Tistega krepkega dekleta modrih oči? Imela sva se rada. Ti si to vedela, pa nisi dovolila, čeprav je bila učiteljica. Mislila si, da tvoj sin ne more hoditi

z delavčevu hčerko. Ne bodi huda, ker te na to tako trdo spominjam, ampak res je, kakor sama dobro veš. Da bi ustregel tvoji želji, sva se na videz razšla, skrivaj pa sva se še zmeraj shajala. Imela sva se zelo rada. Kmalu nato pa je bila Marta nenadoma premeščena daleč od tod v odleglo vas. Kdo se je za to potrudil, mama, tudi gotovo veš. Marta te je hotela pred svojim odhodom še obiskati, vse ti je hotela odkrito povedati, ti pa si jo brezobzirno odklonila. Jokaje je odšla od naših vrat, v razburjenju se niti od mene ni poslovila. Vse to sem izvedel šele iz poznejšega pisma, ki mi ga je pisala. Pa tudi to, da se ji je rodila hčerka in da bo pustila učiteljsko službo. To je bil vzrok, zakaj sem ti svoja čustva vedno tako skrival. Ves ta čas sem iskal Marto, a zaman.

Kakor veš, sem moral prevzeti osmi razred po umrlem profesorju Sodniku. Najboljša učenka je prav ta, ki si jo predvčerajšnjim tukaj spoznala. Doma je iz bližnjega trga in se v šolo vsak dan vozi. Pred štirimi tedni sem govoril z njeno materjo...

Gorec je nekaj časa molčal, nato pa nadaljeval:

«Mama, to dekle se piše — Marta Količeva, in njena mati pride jutri po očeta te deklice. Upam, da jo boš obzirno sprejela...»

Kaj je prijatelj?

Kaj je prijatelj? Prijatelj je človek, v čigar navzočnosti si upaš biti to, kar si. Tvoja duša sme biti pred njim razgaljena.

Noče te imeti ne boljšega ne slabšega. Poveš lahko svoje misli, izraziš svoja čustva. Dokler stojiš pošten pred njim, se nad ničimer ne zgraža, nič ga ne užali.

Prijatelj razume vsa protislovja v tvoji naravi, zaradi katerih te drugi slabo sodijo. Pri njem lahko prosto dihaš. Pred njim si smeš sleči suknjič in odpeti ovratnik. Njemu lahko priznaš svoje male ničemurnosti, sitnosti in napake, svoje malekosti in svoje

čudaštvo. Prijatelju se vse to razgubi, kakor da je utonilo v morju.

On razume vse. Ni ti treba, da si pred njim oprezen. Lahko ga celo zanemarijaš, zmerjaš. Vse to gre mimo njega. Rad te ima. Kakor ogenj je, ki vsa tvoja dejanja čisti. Kakor voda je, ki umije vsako tvojo besedo, kakor vino je, ki te ogreje.

Prijatelj te razume in razume vse. Z njim lahko jokaš in se smeješ, grešiš in molčiš. Pri vsem tem in pod vsem tem vidi, spoznava in ljubi — tebe.

Se enkrat ponavljam: prijatelj je tisti, pri katerem si upaš biti to, kar si.

meri prevzeta od neke nepojasnjene bojazni, zaradi katere se že vnaprej boje, da tega ali onega moškega ne bodo osvojile. Zaradi te bojazni so dekleta nervozna. Njihovi obrazi dobijo nekoliko bolj trde, nepriradne poteze, a vse to opazi moški, in to ga odvrča od dekleta.

V življenju velja za mnoge neuspehe isto pravilo: kdor se vnaprej česa boji, ne more uspeti. Tak človek ponevedoma ali zavedno ustvarja svoj neuspeh. Ako vzbuja ljubezen v mladem dekletu duševne tresljaje in živčne motnje, naj gre dekle k zdravniku in naj se ozdravi. A ta čas nikakor ni prav, da se kaže onemu, katerega želi osvojiti.

Stalno, prastaro vprašanje deklet je: kako osvojiti in kako tudi zadržati osvojenega ženina?

Za osvajanje moških v resnici niso potrebne kakšne posebne mojstrije, nakane in spletke. Ljubezen in zaljubljenost je stvar instinkta. Res je precejšnje število moških, ki so zadositi domišljavi, da jih bistra ženska pridobi z lepimi, laskavimi besedami. Lahko jih na ta način tudi drži. Toda takšna ljubezen ni dosti vredna in je navadno minljiva.

Tudi dekle samo se ne sme vsiljevati s svojo ljubeznijo moškemu, če ni povsem sigurno o sebi in o moškem. Prava ljubezen se rodi šele tedaj, ako se čustvovanja lahko tako krepijo, da jim je zagotovljeno dolgotrajno življenje. Ta stopnja ljubezni pa se ne da doseči s taktiko, manevriranjem, lakavostjo in laskanjem, posebno pa ne z najzgovornejšim besedičenjem.

Takšna strastna ljubezen je skupek živcev, domišljije, izobraženosti, duševne globine in pametnih pogledov v življenje. Ljubezni ne pomagajo različni triki, kakor so zamon tudi vsi ljubavni napoji. Če se ljubavna domišljija zlomi, gre vsa ljubezen po zlu. Ljubezen ne trpi nikakega sočutja, nikakega nasilja, nikakih premišljenih kompromisov. So na svetu zakoni, ki so bili sklenjeni kompromisno, po hladnem dogovoru. Toda to nima nič opraviti z ljubeznijo.

Modro dekle torej nikoli ne bo vsiljevalo ljubezni, niti se ne bo krčevito prizadevalo, da si pridobi moškega. Ljubezen se ne da izprositi, kakor se tudi ne da podkupiti. Ljubezen je najsvobodnejše človeško čustvovanje, neodvisno, morda kdaj pa kdaj celo prežerno.

Ali bo dekle znalo obdržati pridobljenega ženina? Da, če zna biti dobro, nežno, pozorno, po možnosti tudi dobro razpoloženo, brez prevelike cmeravosti — nikoli pa se ne sme pred moškim poniževati. Možem je do tega, da vse življenje osvajajo ženo. Če pa jim žena postane sužnja, jih mine vsa iluzija osvajanja. V takem stanju moški ne uživajo več lepote svojih nagibov. Vsaka žena naj bi brez besede venomer poudarjala nasproti možu, da je vrednota, ki jo je lahko izgubila. Samo taka žena se ne bo nikoli izpostavljala nevarnosti, da bi izgubila ljubljenega moža.

Kakor vidite, moje mlade prijateljice, je treba nekoliko dobre volje, potrpežljivosti, razumnosti in zbranosti, pa si boste pridobile ženine.

Samo tako boste dosegle ono, o čemer sanjate z odprtimi očmi.

Ivo Peruzzi:

Vojna

Izvoitljene labanje se blazno režē.

Krvavi rubini v duplinah oči gorē.

V željustih brezobnih so kletve atple.

Okostnjaki vsekrižem se Bogu smejē.

Daleč od tod pa žive barabe z zlatimi gobci.

Okrog zalitih vratov se jim križci blestē;

debele cigare kadē in na glas se režē.

Preštevajo svoj izkupiček za mrtve...

(A svet jim že piše za nove naročbe.)

Mlada dekleta morajo

verovati v svoj uspeh in bodo zmagala

Napisal Marcel Prévost, član Francoske akademije.

Nastopno svoje razmišljanje o tem, kako si ženske pridobijo moške, bom pričel z zanimivo majhno prigodbico iz dobe renesanse. Dražest te zgodbe je tem večja, ker se je v resnici prigodila. Ko se je ženin sloveči bankir Chiggi, najbogatejši mož v Italiji, je njegova nevesta oblekla obleko, ki je bila tkana iz čistega zlata. Mati je menila, da je to morda le pretirano razkošje in da se bo ženin nemara razjezil ali pa celo — ustrašil. Toda nevesta je rekla: »Ljuba mama, hočem, da bo moj mož, ko me bo privrkal objel, imel v svojih rokah ljubljeno ženo in svoje zlato.«

Iz tega se lahko mnoge žene in dekleta nečesa naučijo. Stara in nepobitna je resnica, da se vprašanje ljubezni lahko reši sto odstotno samo, če so čustva in gmotna

vprašanja v skladu. In po tej resnici se mora ravnanje vsako dekle, ki želi pridobiti ženina in resno razmišlja o poroki. Tako prihajamo do najvažnejšega vprašanja: kako naj se pojasni, da mlada lepa in ljubezniva dekleta pred prvim srečanjem osvajajo moškega, ga navdušujejo in vzbujajo njegove simpatije, pozneje pa kmalu opazijo, da se je moški ohladil nasproti njim. To se pravi, da dekletu ni uspelo popolnoma osvojiti fanta. Ni ga nase navezala s čustvovanjem.

V takih primerih se lahko vse pojasni dušeslovno. Navadno so kriva dekleta sama. Izročajo se po nepotrebnem notranjemu nemiru, nervoznosti in čisto naravnost smešnim predsodkom. Ni res, da bi bila večina deklet nesposobna, pritegniti in ohraniti zanimanje moških. Pač pa so dekleta v velik

?? ? Kdo sem prav za prav ? ? ?

uzana Ivanovna mi je ime. Pred dvema mesecema mi je bilo 59 let. Ko se je v našem mestu začel nemir — bilo je leta 1919. — je odšlo mnogo ljudi z rodbinami in denarjem na jug. Mi, namreč moja neporočena sestra, dva moja svaka in hčerka Ljuba, že tretje leto vdova, smo se odselili šele potem, ko se je slišalo streljanje.

Na jugu nam je bilo zavetišče že pripravljeno. To je bila hiša, v kateri sem se bila rodila, zrasla in se omožila. V njej so živeli starejši sorodniki, ki so nam prepustili polovico stanovanja.

To je bilo meseca junija. Pod okni je cvetela akacija in močno dišala. V zadnjih letih sem postala neobčutljiva za vonj, toda tu me je vonj akacije dražil: spominjal me je na mladost in na davno pozabljene slike. Ljudje zelo slabo pomnijo stare prigode. Ampak tu mi včasih vstane iz minulosti obraz nekoga, se ustavi za trenutek pred očmi in se spet izgubi v praznino. Čigav obraz, ne vem; samo to vem, da sem ga dobro poznala.

V prvih dneh nismo našli postrežnice, toda bila sem tega celo vesela, ker najrajši sama skrbim za gospodinjstvo in red. Začela sem hoditi na trg po živila, in to me je zelo veselilo. Obžalujem ženo, ki ne gre nikoli na trg. Tam je mogoče videti in spoznati premnogo, česar se človek ne nauči iz nobene sociološke knjige. Tu se shajajo čisto navadni ljudje, ki ne sedevajo v kabinetu in v sprejemnicah. Ti ljudje se ne dajo opehariti niti pregovoriti, nihče jim ne nasuje peska v oči. Človeka spoznajo na prvi pogled bolje, kakor kak vedež, ki ti prerokuje z roke. Zmeraj pravim hčerki Ljubi: «Kar je skupščina za može, to je trg za ženo.» Ampak ona tega ne razume. Rajši poseda cele mesece na zofi in se dolgočasi, namesto da bi šla z materjo na delo.

Seveda gospodinjstvo ne izpolnjuje vsega časa. Obiskovali smo tudi sosede in na obletnico moževe smrti sem povabila na obed več ljudi. Prišli so tudi Ljubini znanci, zdravnik in z njim še dva gospoda: polkovnik in neki Djesjatkin ali Ditjatkin — ne spominjam se več dobro njegovega imena — šestdesetleten starec, ki mi je bil predstavljen kot moj stari znanec.

Po obedu sem sedla v kot k čaju, in zdajci vidim, da prihaja k meni s paličico Djesjatkin ali Ditjatkin, sede k meni, me gleda in pravi:

«Sva stara prijatelja, Suzana Ivanovna. Ali se spominjate na Tarasenkovo trgovino?»

«Seveda, prav dobro,» pravim, čeprav se je sploh ne spominjam.

«In jaz sem Tarasenkov nečak Serapion. Ali bi me spoznali, ko bi vam tega ne pripomnil?»

«Nikakor ne!» sem rekla in nisem pokazala, da ga ne poznam.

«In ste videli hišo, v kateri je banka? Ta je moja. In na glavnem trgu trinadstropna hiša je tudi moja.»

«Koliko let me ni bilo tukaj! Počakajte, mož je umrl pred štirinajstimi leti, poročena sem bila sedem in dvajset let, to je skupaj ena in štirideset let. Kako naj si vse zapomnim!»

Potem me je vprašal po možu in če imam vnuke. Pripovedovala sem mu o Ljubi in naposled sem ga vprašala:

«In vi, ali ste oženjeni?»

«Bog obvari! Po vaši poroki sem pet let preživel v otožnosti. Potem je stric umrl in mi zapustil trgovino. Odsihdoh živim kot star samec.»

Vtem so pristopili Ljubini gostje, in najin pogovor se je končal. Ko so gostje odšli, sem vprašala strica, kdo je ta Djesjatkin ali Ditjatkin in zakaj je prišel brez povabila.

«Piše se Ditjatkin, ne Djesjatkin. To je prvi bogataš v mestu. Vesela bodi, da je prišel. Drugi se mu klanjajo do tal, pa ne pride.»

«To je špekulant!» pravi Ljuba. «Strašen malopridnež! Doktor mi je o njem pripovedoval čudne reči. Prosim te, mama, nikar ga ne vabi!»

Zamahnila sem z roko nad njenimi besedami in sem šla dremat. Čudila pa sem se njegovim besedam: «Po vaši poroki sem pet let preživel v otožnosti.» Ali me je morda snubil?

Legla sem na zofo, pa nisem in nisem mogla zaspati. Prišla je Ljuba z nekoliko knjigami v roki.

«Daj, bom malo brala!» pravim. «V glavi imam same neumnosti.»

«Na, tu imaš roman v prevodu, mama. Je že tako star, da si ga gotovo že v mladosti brala.»

Ljuba mi je dala knjigo in odšla iz sobe. Vzela sem jo v roke, vidim: stara je, prastara, prva stran je iztrgana, namesto nje je vlepljen list s štampljo: Filimonovska knjižnica za domače berilo.

Za Boga! Štirideset let je minilo, in to je ista knjižnica, kjer sem si izposojala knjige kot gimnazistka. Ljuba je imela prav. Pogledala bom. To je prevod iz angleščine: sir Henry Bucken, dvorjan George, mladi Marlowe, miss Violet. Prebrala sem nekaj strani, toda loteval se me je spanec. Roman — kakor da mi je znan. Dva brata, eden se žrtvuje za drugega, in kakor je to zmeraj v romanih — vse se dobro konča. Kdo bi čital tako dolgočasno reč?

Hotela sem knjigo odložiti in vzeti časopis. Zdajci sta zlezla iz knjige dva zarumenela lista, popisana z drobno pisavo. Tinta je že tako obledela, da je bilo težko razločevati črke. Vzela sem lista v roko in se začudila: nekako znana pisava. V sobi se je stemnilo. Prišla je Frosja iz kuhinje po ključke od shrambe. Vstala sem, da bi šla shrambo sama odpirat, lista pa sem položila pod prt na mizl z namenom, da ju bom prebrala zvečer pri svetilki. Po večerji sem bila sama. Pripravila sem si skodelico čaja z mlekom in žemljo in vzela lista izpod prta. Radovedna sem bila. S trudom sem prečitala tole:

«Moj dragi fant, po najinem večeršnjem razgovoru nisem mogla zaspati in sem premišljevala vso noč. Da, dragi Rapo, ravnaš pošteno in pravilno. Če vidi človek napako, je ne sme trpeti. Mislim pa, da to ni samo v Vaši trgovini, temveč pri trgovanju vobče in v vsem sodobnem življenju. Veš, nocoj se mi je hotelo jokati od žalosti. Če ne moreva sama ničesar izpremeniti, si je treba najti na zemlji tak kraj, kjer bi lahko pošteno živela. Misliš, da sem jaz boljša kakor Ti? Ne. Vsak dan se motim kakor Ti. Povem Ti na primer o današnjem dnevu. K očetu je prišla Sofja Nikolajevna; mislim, da jo poznaš. To je najbolj vsakdanja in puhla ženska v našem mestu. Ker očeta ni bilo doma, se je odločila, da ga bo počakala. Morala sem jo torej zabavati. Prvič je to neumno in čudno, zabavati nekoga, da bi se ubil čas, drugič je treba, če govoriš z njo, govoriti v njenem tonu. In to je pomenilo, da se moram postaviti na stališče, s katerega je ona gledala na svet, in se delati, kakor da gledam s tega stališča tudi jaz. O šivilji je na primer pripovedovala: «Nisem bila v sobi, ko je tam delala, in že je izginila žlička.» Potem je čenčala o neki dami, češ da hodi z nekom skrivaj, da bi tega ne vedel njen mož. Njeno pripovedovanje sem poslušala približno s takimi pripombami: «Ampak! Res? Ni mogoče!» Itd. Ko je odšla, sem se spomnila na najino zabavo in sram me je bilo, kakor da sem zagrešila kako podlost. Zakaj nisem v pogovoru s to osebo ostala taka, kakršna sem? Ko bi bila to storila, bi ji bila morala odgovoriti: «Mar ne razumete, Sofja Nikolajevna, da je šivilja tak človek kakor vi in da je ni mogoče smatrati za tatico samo zato, ker ima pod-

rejen položaj? Kaj so vam mar tuji sprehodi in pustolovščine! Ne sodite drugih, temveč pogledajte sebe!» Takšen odgovor bi bil umesten in naraven, toda jaz se skromno podrejam njenemu tonu in se tolažim z mislijo, da sem boljša, kakor ona! Ah, dragi Rapo, lažemo pri vsakem koraku. Ne kloni z duhom in ne pozabi, da se ne bojim ničesar, ako ti ni bilo težko oditi od strica, in vedno, vedno...

Tu je bil konec drugega lista. Pismo je bilo torej daljše. Prelistala sem celo knjigo, vsak list sem obrnila, pa nisem nič našla. Gledam pismo, ali ni kje zapisan datum, toda nikjer nič. Pisava pa mi je nekako znana. Kdo izmed znanih je takole pisal? Morda Ljuba, ko je hodila še v gimnazijo? Ampak Ljubina pisava je bolj okrogla.

Ne vem zakaj, toda pismo me je tako razburilo, da me je začela boleti glava. Ker se Ljube nisem mogla dočakati, sem ji pripravila večerjo in šla v svojo sobo. Tam so visele na steni stare fotografije in pod njimi nekaj razglednic v okvirčkih, med njimi moja fotografija iz časa, ko mi je bilo petnajst let. Bila nisem neumna deklica, imela sem resen in lep obraz, na prsi mi je visela od polovice razpletena kita las. Stopila sem k ogledalu — kaj je ostalo od mene? Odebelila sem se in razširila, obraz se mi je razlezel, usta raztegnila kakor ribi, koža se je pomodnila, zobe imam pokvarjene. Treba bo k zobozdravniku. Jutri pojdem k njemu. S to mislijo sem legla.

Šla sem k zobozdravniku. Bilo je tam že deset ali dvajset ljudi, ampak same ženske. Opazila sem, da hodi k zobozdravniku več žensk ko moških. Ko sem tako na to mislila, je stopil v čakalnico Ditjakin. Prisedel je, in razgovorila sva se.

«Vi ste tu edini moški, ki si zdravi zobe,» sem rekla.

«Nisem prišel zaradi zob, ampak...»

«Zakaj, Serapion Mihajlovič, si ženske češče zdravijo zobe, kakor moški?»

«Morda zato, ker bolj grizejo.»

Zasmejala sem se, in on tudi. In ko se je zasmejal, se je

zgodilo z njegovim obrazom nekaj podobnega, kakor s pah-ljačo, kadar se razpne. Gledam ga... Moj Bog! Kri mi je šinila v obraz:

«Rapo! Oprostite, Serapion Mihajlovič, šele zdaj sem vas spoznala. Ali ste to vi, isti Rapo?»

«Da. Mislil sem, da ste me spoznali že takoj, ko sva se prvič srečala.»

Zdajci je najin pogovor nekako obtičal. Bila sem zelo razburjena in na lice sem si tiščala robec, kakor da bi me hodel zob. Kmalu je pogledal iz ordinacije zdravnik, sprejel Ditjatkina in ga odpustil bržkone skozi druga vrata. Nisva se več srečala.

Grem domov, srce mi bije. Moj Bog, kako je to, da ga nisem takoj spoznala? Seveda, Rapo! Kolikokrat sva skupaj hodila, koliko sva se pogovarjala v mestnem parku na klopih v poletnih nočeh, ko so peli slavčki! Najini sestanki, najina ljubezen! Vse mi je hipoma oživel v spominu. Rapo je hotel oditi na deželo, in jaz sem hotela biti vaša učiteljica... Ah, moj Bog!

Hitro sem zbežala gor po stopnicah, poiskala sem knjigo in znova pogledala pismo. Saj sem to pisala jaz, jaz, Suzanica! Saj je to moja pisava! Kako lepih misli sem bila zmožna! In Rapo je postal prvi bogataš... Zasmejala sem se in stopila k ogledalu. Pogledala sem si svoj zgrbančen obraz in rekla v razburjenju:

«Ali sem to jaz? Ni to kdo drug? In če sem jaz ta oseba, kaj mi je z njo skupnega? Nič. Niti poteze, niti meso, niti kri, niti duša — vse se je pretvorilo...»

Zvečer pa sem se umirila. Vsak človek je sam sebi vendar dražji, kakor tuj. In jaz imam to bitje, katero sem sedaj, rajši kakor tisto, ki je nekoč neopaženo umrlo. Hočem se najesti in pozabavati, hočem se varovati bolezni, se znebiti sitnosti, zlovoljnosti in nemira, hočem udobno, zdravo in srečno živeti, hočem slednjič živeti v naklonjenosti ljudi. Kdor me sovraži, tega tudi jaz nimam rada. Nikomur pa ne želim niti najmanjšega zla.

Marija Rolerjeva:

Mir Vam!

Božič je prinesel debele plasti snega in ledene sveče na strehe, pod nje pa mir in pokoj praznikov, prijetno toploto velikih peči in zlato iskrico v oljenki, ki miglja pred jaslami.

Žena tkalca Rabiča je sedla popoldne k topli peči in si položila svoj stari, zarumeneli molitvenik na kolena. Toda medtem ko se ustnice mehnično gibljejo v tihi molitvi, se izprehajajo njene oči po čarobni betlehemske pokrajini in sledijo kretanje dečka, ki stoji na stolu in postavlja naslikane pastirce tja, kjer meni, da je zanje najprimernejše mesto. Pozorne materine oči takoj opazijo vsako napako in odtrgajo šepetajoče ustnice od molitve.

Deček posluša materine nasvete — uči se ustvarjati ne mrtvo pokrajino, ne sliko brez življenja, marveč kos življenja, kakor ga stara tradicija prenaša iz veka v vek in iz roda v rod.

In spet je vse tiho, le v peči zdaj pa zdaj zaprasketa. Na ohrnelem stropu začenja oljenka že risati zlat kolobar.

Zdajci dvigne deček glavo.

«Kraguljčki — slišite?»

«Seveda — no, saj je zunaj izvrsten sanenec.»

«Ampak — kakor da se peljejo k nam!»

«Beži, beži! Mar gre cesta mimo nas?»

«Pa se vendar peljejo — ne slišite?»

Deček hiti razburjen k oknu in diha na ledene rože.

Kraguljčki srebrno zvenijo že prav ob hiši. Zdaj vstane tudi Rabičeva.

«Res in — kakor da se ustavljajo! — Ne, se že peljejo naprej. Kam tečeš?»

«Za njimi gledat. Konji so imeli perjanice na glavi, ste videli? Kaj so neki hoteli tukaj?»

«No, zablodili so in zdaj iščejo cesto. — In pojdi na gorko — saj jih tako ne boš več videl.»

«Vsaj slišal jih bom. Ti kraguljčki zvenijo kakor srebro.» Petrov veseli glas odmeva iz veže — na pragu se izpremeni v začuden vzklík!

«Mama, mama, pridite hitro!»

«Kaj pa je?»

«Na pragu nekaj leži — nekakšna velika cula!»

Rabičeva se presenečena pripogiba. Toda gosti mrak ne da prepoznati nič drugega kakor nekaj črnega. Ko pa se mati te črne gmote dotakne, diha vanjo nekaj toplega, in nekaj zajavka.

«Za Boga, Petreček, hitro odpri vrata na stežaj, prižgi luč in mi posveti, brž brž! In teci, teci, kar se da, po očeta — je pri Gričarjevih na pomenku — naj pride, naj takoj pride!»

★

«Kaj je pravil fant? Ali se mu morda ne blede od vročice? Zakaj si poslala pome?» je vprašal že med vrati Rabič.

«Poglej!» pokaže Rabičeva z roko.

Dvoje detec leži danes v Rabičevi sobi. Eno, z obstrejtjo okrog glave, se smehlja v jasliah, drugo, z drobno pestjo v ustih, zre v zlato iskrico oljenke.

«Dete!» — zakliče Rabič. «Od kod se je vzelo?»

«Petreček ga je našel, ko je šel gledat za sanmi, ki so se peljale mimo. Za trenutek so se ustavile pred našo hišo, samo za kratek hipec. Ali so ga položili semkaj ti, ki so sedeli na saneh, ali že prej kdo drug, Bog ve.»

«Ali si ga razvila? Ni li morda pri otroku kaj zapisanega?»

«Ne, nisem ga hotela premikati, ker je dremal. Vidiš, kako pametno gleda. Čakala sem, da se vrneš ti in kaj boš rekel. Ali ga pustimo pri nas ali ga odnesemo kam drugam?»

«Na prag ga ne bomo položili, ker bi nam zmrznili»

«Pogledam torej.» — In Rabičeva je brž odvila veliko, toplo povojno odejo, potem še drugo in tretjo. Šele pod to je bila bela pernica. Dete je dvignilo debele, okrogle nožice.

Visoki, čemerni Rabič molči. Morda računa, ali bo zadoščoval hlebec kruha, ki ga vsak dan zasluži s tkanjem, tudi za tega, ki je prišel iznenada k njegovi mizi. Slednjič se odloči:

«To bo treba javiti na županstvu in poizvedovati naokrog. Ampak sodim, da bomo malo izvedeli. Zato mislimo, da je Bog položil dete na naš prag ob času svojega svetega rojstva, in sprejmimo ga kot njegovo darilo ter ga vzgajajmo.» Gospod dekan nam bo svetoval.

«Tako, tako!»

Pozno odhajajo sosede od Rabičevih. Gospodinja jim sveti čez prag, in ko luč osvetli stopnico pod njimi, zagledajo v belem snegu nekaj še bolj belega.

«Še nekaj!» — dihuje.

«Še.» — Dva zavitka ležita zdaj na Rabičevi mizi. Ena z otroško glavico, druga je polna otroškega perila. Iz najboljšega platna je sešito in z lepimi čipkami obrobljeno. In ko pobira Rabičeva kos za kosom in ogleduje, se nekaj zlatega zablišči v beli krpi. — Cekin — eden, dva, trije! Cela vrsta se jih sveti na hrastovi mizi.

Rabič zre zamišljeno, potem pa pokima ženi, ki strmi s sklenjenimi rokami.

«No, morda nam bo nekoč rekel tale otrok: Ubog sem bil, in sprejeli ste me, nag sem bil, in odeli ste me. — Imet je si je prinesel pod našo streho. Toda sv. pismo pravi tudi: Ako bi ne imel ljubezni, bi ne bil nič. Skušali mu bomo dati ljubezen, ko ga je lastna kri obdarovala samo z zlatom. Naš boš, ti malček!»

Rabičev Štefan raste kakor iz vode.

«Ime je prinesel s seboj,» je rekel stari gospod dekan in je krstil najdenčka na ime patrona vseh božičnih kolednikov. Že davno je otrok odrasel svoji bali. Niti raztrgal je ni, zakaj stari Rabič je takoj po krstu modro razsodil:

«Na naš prag so ga položili, po naše živeti so ga obsodili, čeprav je bil morda grofovskega rodu. Po našem ga bomo torej vzrejali.»

In Rabičeva je poslušala in spravila mehke blazine in s čipkami obrobljeno perilo v poslikano skrinjo, in mali Štefan se je veselo valjal v kanafasovih pernicah, ki so ostale po Rabičevih otrocih. V platnenem krilu je begal kakor vsi do tretjega leta, in prve lačke mu je naredila Rabičeva iz starega moževega suknjiča.

Doslej ničesar ne slutí. Brezskrbno raste, veselo se igra, četudi mora kakor vsi Rabičevi otroci pomagati očetu pri statvah. Mamo zdaj pa zdaj še po otroško lovi za harvasti predpasnik in dviga k njej svoj lepi obraz. Rabičeva se nikoli ne srčka s svojimi lastnimi otroki, samo z ljubeznivo besedo jih včasih poboža, tegale opuščenega vrabčka, ki ne bo bržčas nikoli občutil sladkosti materinega objema, pa tolikokrat pogladi z izdelano dlanjo.

Precej božičev je minilo. Čas je, misliti na šolo. Kako se piše?» vpraša prijazno stari gospod učitelj Štefana.

«Štefan Rabič.»

«Tako, tako, ubožec — Rabičev si in nisi! — Veš, Štefanček, tu v razredu vas je več Rabičev. Da se ne bomo motili, te vpišemo za Nerabiča. Zame pa boš vedno samo Štefanček, če boš priden.»

Cerkev je dala dečku krstno ime, šola priimek, Rabičevi topel dom in kruh, dokler si ga ne bo sam zaslužil. To ne bo dolgo trajalo. Šolska leta tečejo kakor voda. Deček že dolgo prosi: «Oče, dovolite mi, da sedem k statvam.»

«Kaj boš Štefan?» ga vprašujejo ljudje.

«Tkalec,» pravi odločno.

«Lahko bi se učil tudi kaj drugega, če te veseli,» mu mehko prigovarja Rabičeva. «Morda bi to že še kako prenesli.»

«Tkalec bom.»

«Čujte, Rabič, tale vaš deček bi moral iti študirat,» svetuje stari učitelj Rabiču skoraj vselej, kadar se srečata. «Glavo ima dobro, glas kakor zvonček in note pozna, da je veselje. Lahko bi prišel kam v samostan. Kakor že mnogo tukajšnjih dečkov. Brezplačno bi doštudiral, ne stalo bi vas to niti pare, samo oblačili bi ga vi.»

«Za denar bi še ne bila taka reč, gospod učitelj,» odgovarja Rabič, misleč na tiste svetle cekine. «Ampak za to gre, da deček noče o ničemer nič slišati kakor o tkalstvu. Sam Bog ve, kaj mu pri tem tako ugaja! Statve malokdaj pojejo «sladkor in kava, sladkor in kava», pač pa «malho na ramo — pojdi beračit!» Spregovorite z dečkom, prav nič ne bom branil, če se mu bo zahotelo, da bi bil gospod. Saj je itak z takšne višje lestvice nehote zletel k nam v revščino.»

«Ali se ni nikoli nihče priglasił?»

«Nihče. Štefan še sam nič ne ve, ampak mislim, da bo kmalu razumel, zakaj je Nerabič, ali pa mu bodo ljudje povedali.» —

«Tkalec bom,» pravi jasno in odločno Štefan, ko se poslavlja od domače šole.

«Da se le ne bi kesal!» ga svari Rabič, a v duši je bil vesel, da se najdenček prav kakor njegova lastna kri nagiblje k težkemu tkalskemu delu.

Stari Rabič nosi vsako soboto belo platno v bližnje mestece. Prej ga je nosil sam, zdaj pa vzame včasih Štefana s seboj; in potem se večkrat zgodi, da zakliče od nekod s hodnika drobna deklica zlatih las in modrih oči: «Kako se ti godi, Štefan?»

Kako se godi Štefanu? Dobro se mu godi. Za starimi statvami sedi in zre z veselimi očmi v bodočnost. Ne ve za tiste svoje cekine, a vendar jih vidi pred očmi — vidi druge cekine, ki si jih bo sam zaslužil, za katere si bo postavil lepo hišo, prav takšno, kakor je ona, v kateri stanuje ljubka deklica z glaskom kakor zvon, deklica, ki mu je tako zelo ugajala že takrat, ko sta sedela v isti klopi. Ni maral študentovskega življenja, zakaj kot študent bi ne hodil v veliko hišo, kamor hodi zdaj kot tkalec Nerabič. Tudi bi ne mogel vsako nedeljo na cerkveni kor ter igrati na gosli in peti Bogu v čast in vsem, zlasti pa zlatolasi deklici v veselje. Kakor na slavnost odhaja vsako nedeljo z doma. Dolgo gleda Rabičeva za njim z okna in vidi, kako je lepo rasel, vitek, kako drži glavo pokonci.

«S telesom ne zatajiš gosposkega otroka; da bi le tudi tvoje misli ne zletele kam drugam! Ali ti ne bo naša streha kmalu prenizka? No, kakor je volja božja. Tudi ti boš delal to, kar ti je usojeno, pa naj nas to boli ali ne.»

Misel leti visoko kakor ptica in kakor ptica pade nekega dne z zlomljeno perotjo na tla. —

Oči pod velikimi naočniki niti ne pregledajo Štefanove tkanine, roke naštejejo običajno vsoto denarja in glas pravi hladno: «Ne hodi več sem, Nerabič! Nimam dela za tebe, saj veš zakaj! In še nekaj: ne želim, da bi moja hčerko spremljal iz cerkve ta, ki nima nič svojega — niti imena!»

Štefan gre kakor v sanjah domov. Trde besede so udarile kakor kamen, uničile veselje in sklonile glavo, ki jo je nosil doslej tako pokonci. Materi Rabičevi stisne nagla bol srce, ko ga vidi med vrati: «Že ve, že ve,» si misli in si pripravljaja najmehkejšo naročje.

«Ah, mama, ah, mama!» izteguje Štefan roke k njej.

«No, pomiri se, moj si, naš si, čeprav te nisem privedla na svet. Radi te imamo.»

«Niti imena nimam svojega! Kako morem živeti med tujimi ljudmi, ko so me lastni zavrgli?»

«Ime imaš naše, radi smo ti ga dali. Dobro je in pošteno. In ne sodi slabo o tistih, ki te morda niso mogli ali smeli imeti pri sebi. S tem so izgubili mnogo radosti. Priden si in bi jim bil v čast!»

Stari Rabič se šara k poslikani skrinji in jemlje iz nje zavitek, ležeč prav na dnu. Potem začne polagati na hrastovo mizo otroško, že zarumenelo perilo in posteljnino ter postavljati v vrsto zlate cekine.

«Čas je, da naredimo račun, ko že veš. Tisti, ki so te pri-vedli na svet, so ti dali s seboj vse, kar so imeli za najvažnejše. Mi smo skrbeli zate in se nismo ničesar dotaknili, kar so ti tvoji podarili. Hranili smo vse do trenutka, ko boš izvedel, ko se ti bo zdelo, da nič ne veljaš v svetu in si ne moreš nič pridobiti. Ko bi bil hotel iti študirat, bi bil rad dal tvojo zlato doto za boljše in trajnejšo, za znanje. Nisi hotel; pokaži torej zdaj, da tudi z obrtjo nekaj zmoreš.»

«Ah, oče — oh, mama!»

«Vem, fant, zakaj te še srce boli. Slutila sem, da si se zagledal nekam, kamor bi se niti v sanjah ne bil smel. No, tiho, tiho, za vsako rano se najde zdravilo, tudi za tvojo, samo potrpi.»

★

Proti pomladi išče stari Rabič konje, da bi jih kupil.

«Menda ne boš vozaril?» sprašujejo ljudje.

«Bom,» pravi kratko in molči kakor grob.

Toda ko začenja sonce pripekati na ceste, se Štefan Nera-bič izgubi z doma. Ljudje stikajo glave skupaj. «Iskat je šel starše,» pravijo nekateri — «k vojakom je šel,» ugibljejo drugi. — Naposled pa se spomnijo na konje, na novi voz, ki ga je delal kolar in ni hotel povedati za koga, na zeleni voz s plahto na obročih. Spomnijo se, da so Rabičevi delali vso zimo kakor za stavo, a vendar niso ob sobotah nosili platna v mesto. In ugibljejo:

«Štefan Nerabič je začel na svoje.»

Bahave platnarske hiše starih rodov se milosrčno smeh-ljajo: «Bomo videli, kako dolgo bodo vzdržali!» — Lesene bajte v sosedstvu strašijo Rabičeve: «Tak fant ne razume kupčije! Svet ga bo ogoljufal, pokvaril; le zakaj ste ga pu-stili?» Črnogledi Rabič gleda še bolj črno in Rabičeva išče tolažbo v starem molitveniku.

Pomlad gre v poletje, ko razkričijo ljudje po mestu: «Sta-ri Rabič oddaja prejo in ne samo prejo, tudi bombaž, ki izpodriva povsod lan. Nerabič je je pripeljal poln voz in spet odpeljal izdelano blago. Štefanu se v svetu dobro godi.»

Platnarski rodovi govorijo o tej novosti brez posmeha, bolj z majhno gubo na čelu. Samo hiša, kamor je nekoč nosil Štefan platno, molči. Tam se nikoli ne govori o Štefanu Nerabiču, toda oči za velikimi naočniki so manj trde in manj hladne. Morda zato, ker vidijo, kako je drobna deklica še bolj drobna ko prej in da sta ji nasmeh in vesela pesmica izginila z ustnic.

Rabičeva si ne more kaj, da bi ne ustavila tistega go-spoda z velikimi naočniki, ko gre neko nedeljo iz cerkve.

«Štefanu se dobro godi!» pravi.

«In kaj to meni mar?»

«Nič, ampak da boste vedeli, gospod Maleš, da mu je dal Bog za to, ker nima imena, razum in bistro glavo. In morda mu bo čez nekaj časa uspelo, da mu ne bo mogel nihče oči-tati tega, za kar revež ne more.»

«Nisem očital, toda sami morate priznati, da hčerka iz našega rodu ne more hoditi s človekom, ki niti ne ve, čigav je.»

«Tudi mi smo iz poštenega rodu, pa se nismo nič pomiš-ljali in smo vzeli otroka brez imena pod svojo streho. Vzre-dili smo ga med lastnimi in dobro smo ga vzgojili. Morda to niti ni tako velika naša zasluga. Naj so bili njegovi star-ši, kar so bili, otroka niso pustili v svet praznih rok, in če je Štefan le količkaj po njih, potem so bili njegovi starši telesno in duševno lepi ljudje. Morebiti niti ni Štefan pre-visoko pogledal, ko je mislil na vašo Anico. Ako bi vi videli to, kar je k nam prinesel, bi takoj spoznali, da fant ni tako kar si bodi. In ime smo mu dali svoje, to ni sramota. Iz srca bi Anici privoščila, da bi še našla tako dobro srce, kakor ga ima naš Štefan. In ko bi vi imeli le četrtinko takega srca, bi ji povedali vsaj to, da je Štefan zdrav in da ni niti za hip prenehal misliti nanjo!»

★

Bim bam — bim bam — mir vam — ali mar danes zvonovi samo to pripovedujejo? Ista roka jih enakomerno ziblje, isto srce bije ob kovinske stene, pa vendar niso nikoli go-vorili tako sladko kakor zdaj. — «Bim — bam — veseli dan!» — Pojemo v pozdrav najlepšim trenutkom človeških domov, zakaj danes stopi na svet Ljubezen. Bim — bam!

Z vseh strani hitijo temne postave proti cerkvi. Zlata zarja pada z oken na beli sneg, ki se iskri v mesečini ka-kor demanti.

«Vesele praznike — vesel božič!»

V cerkvi pod korom je glava pri glavi. Cerkev žari od luči, diši po kadilu, smrečju in mahu, po katerem begajo ovčice na velikih jasliah. Pastirji pasejo črede, angeli po-jejo; pastirji in pastirice se hitijo klanjat smehljačemu Jezuščku. — Pokašljevanje — nato hipoma tišina. V stolpu bije ura polnoči, in ko udari zadnjikrat, se veselo zasmeye zvonček v zakristiji, orgle zadonijo, gosli zasvirajo in že od-meva po cerkvi ljubka uvodna pesem za veliko mašo.

«Rodilo se je Dete v noči čarobni!»

«Res — čarobna noč! Vsi čutijo njen čar, vsi postanejo vsaj za sekundo otroci z žarečimi čistimi očmi, z vzrado-ščenim, toplim srcem. In samo zato, ker se je nekoč davno in daleč rodilo malo Dete, roža vseh rož.

Dete! — Za troje ljudi v cerkvi ima to dete enako podobo.

Stara Rabičeva, ki sedi nad svojim molitvenikom pri Ma-rijinem oltarju, ne vidi pred seboj nič drugega kakor gla-vico tistega deteta, ki je prišlo nekoč na njihov prag prosit strehe.

Zadaj pod korom v vzvišenih klopeh je izginila iz oči pod velikimi naočniki vsa hladnost in strogost. Čisti, lepi glas, ki odmeva s kora, pada naravnost v srce in trga iz njega poslednje korenine rodovne prevzetnosti. — Kako je že rekla smela Rabičeva? «Kar je lepo, išče to, kar je lepo. Lepa je moja Anica, lep je tudi Štefan. Dokazal je, da se zna postaviti na lastne noge. In če pride nekoč dete...!»

Gospod premožne hiše snema naočnike, ker so se mu za-meglili.

Na koru naslanja zlatolasa deklica glavo na kamenito vazo, na zlate rože in vsa srečna govori sama za sebe:

«Tu je Štefan! Tako dolgo ga nisem videla in ne slišala. Srce mi je mrlo za njim. — Ampak zdaj — naj reče oče, kar hoče — bom izpregovorila z njim vsaj nekaj besed, vsaj vprašala ga bom: Kako se ti godi Štefan?»

Vsa cerkev poje z enim glasom, enim srcem: «Veselimo in radujmo se!»

«Pojdem, pojdem domov. Srečala se bova. Bog ve, kaj mi bo rekel?»

Nič ne bo rekel Štefan. Nikjer ga ni videti, ne čaka niti na stopnicah niti pred cerkvijo.

«Ali me je že pozabil ali se boji govoriti z menoj?» Ve-seli, lepi ogenček, ki jo je med vso polnočnico grel v srcu, ugaša, kakor da je pihnil veter vanj. Počasi in težko kora-kajo nožice po iskročih se demantih.

V temi pred hišo se iztezata dve krepki roki: «Ne smem te spremljati iz cerkve, Anica, tvoj oče je prepovedal, toda rekel ni, da ne smem stati s teboj pred hišo. Počakava ga, in ko pride, ga bom prosil, naj mi dovoli, da smem hoditi s teboj. Četudi nimam imena, si znam služiti vsakdanji kruh.»

Stojita, čakata in štejeta drug drugemu zvezde v očeh.

Gospodar ponosne hiše gre tiho mimo, oprežno odpira in zapira težka hišna vrata, da bi ju ne motil.

Zvonovi še zmeraj pojejo: Bim — bam — mir vam! Ve-sele praznike — vesel božič! Mir ljudem, ki so dobre volje! — Bim bam!»

MISLI

Red je pol življenja.

•

V mladosti se učimo, v starosti pa razumemo.

•

Čista vedrost žene je studenček, v katerem se mož vsak čas okrepi.

•

Samo kdor pozna žoljenje, pozna tudi usmiljenje; kdor strada, rad da; velikodušni so tisti, ki so sami revni.

•

Kdor hoče biti prijatelj vsakomur, ni nikomur prijatelj.

Za BOŽIČNE PRAZNIKE

žički pa rdeči. Če morete, uporabljajte pisan papir in polepite z njim lepenko. Kakor vidite na sliki, morajo biti slike v dvoje urezane, da lahko samostojno stojijo na mizi.

Pred vsak krožnik postavite tako figurico in videli boste, kako praznična bo miza!

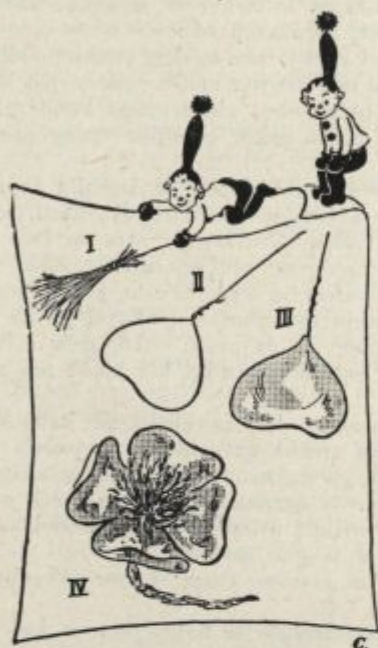
LJUBEK KOZLIČEK ZA NAŠE NAJMLAJŠE.

Za to igračko potrebujemo slamo in rdečo volno. Slamnate bilke naravnomo in napravimo dva enako velika in enako dolga zvitek, kakor vidite na sliki I in II. Tu vam lahko še povemo, da je prav od vas odvisno, kolikšna naj bo igračka. Lahko napravite prav velikega, zajetnega kozla ali pa samo majhnega kozlička. Če je slama prav trda in se rada lomi, jo zmočimo z vodo, da postane mehka in volna. Nožice ovijemo z rdečo volno, na koncu pa slamo narešamo, sicer bi kozliček ne stal ravno. Roge in rep sple-

temo, na koncu pa pustimo odprte šopke.

Ta igračka je prav ljubka in poceni. (ab.)

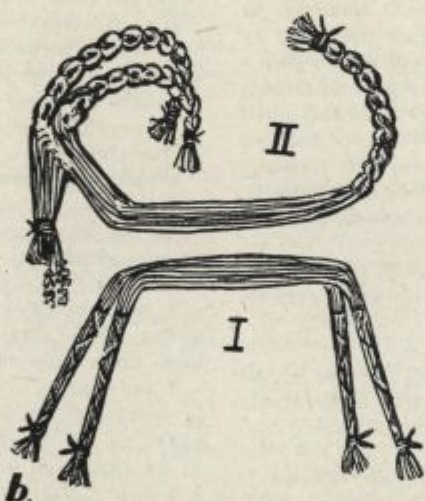

SVETLIKAJOČA SE CVETLICA ZA BOŽIČNO DREVESE.

Letos, ko je vse tako drago, nam res ne ostaja denarja za razne okraske za božično drevesce. Spretna gospodinja marsikaj lahko sama napravi. Tu vam povemo, kako lahko okrasite drevesce s svetlikajočo se cvetlico, ki bo vzbudila pri otrocih mnogo občudovanja. Potrebujemo srebrn papir in tenko jekleno žico. Srebrn papir imate gotovo doma, saj ste ga vse leto hranili. Približno 15 cm dolg košček jeklene žice tvori stebelce. Prašnike napravite iz srebrnega papirja, ki ste ga narezali v rese in potlej zvezali z belo nitko v šopek, kakor vam kaže slika I. Obrise listkov napravite iz žice in jih potlej preoblecite s srebrnim papirjem. Glej sliki II in III. Zdaj je cvetlica narejena. Vrhnji del listov obrnite malo navznoter, kakor vam kaže slika IV, in obesite cvetlico v bližino svečke. Lesketala se bo, kakor da je prišla naravnost iz nebes!

OKRASITE BOŽIČNO MIZO!

Dobro si oglejte našo sliko. Iz bele lepenke izstrižite figure, ki jih kaže slika in jih potlej poljubno pobarvajte. Zvezde naj bodo rumene, božična drevesca zelena, božični mo-

NAPRAVI SAMA

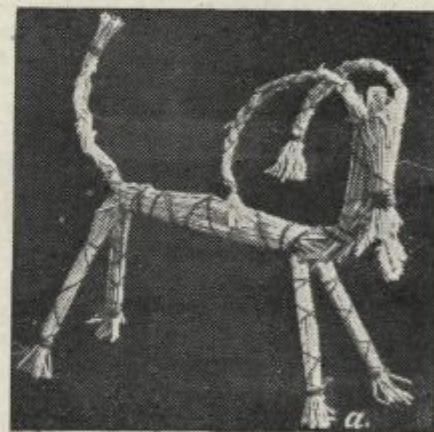
ZA HČERKO BOŽIČNO DARILO

Majhna žaga in kladivo je vse, kar potrebujete, da napravite za hčerkinde punčke ljubko vilo.

Pri mizarju kupite 3 m dolgo obrezano desko in nekaj tenkega vezanega lesa.

Deska mora imeti ob koncu žlebiček, ki se točno ujema s širino vezanega lesa. Najprej napravite iz deske okvir, podstavek (slika 1), dimnik (slika 2), ki je narejen iz 7x7 cm masivnega lesa, in ga privijte na četverkotnik, ki je s pikicami označen. Tla (slika 3) napravimo iz vezanega

lesa in jih pritrdimo z majhnimi žeblički na podstavek. Primerjaj temeljni načrt s pritličnim stanovanjem (A) in si dobro oglej podrobno risbo (B), kako je treba tla pritrditi z žeblički v žlebiček podstavne deske. Zadnjo steno (slika 4) izrežemo in postavimo v žlebiček podstavne deske, pribijemo jo pa na dimnik. Vmesno steno (slika 5) in stranice (slike 6, 7, 8) za mali prizidek postavimo in položimo nanje streho (slika 9). Zdaj lahko namestimo ozko steno (slika 10). Zaokroženo desčico 11 pritrdimo na tla prvega nad-

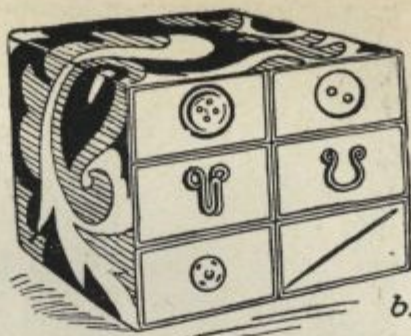
Najhitreje napraviš takšno mizico, če poiščeš prikladen zaboj in si pri mizarju nabaviš še posebej primerno desko. Zaboj prežagaš čez polovico, vmes položiš desko in jo prilepiš in z

drobnimi žeblički pribiješ. Potlej odrgneš ves zaboj in desko s steklenim papirjem, da bodo vse stranice povsem gladke. Potem pobarvaš mizico z barvo, ki se najboljše ujema z ostalim pohištvo v sobi! S tem darilom boš gotovo razveselil starše.

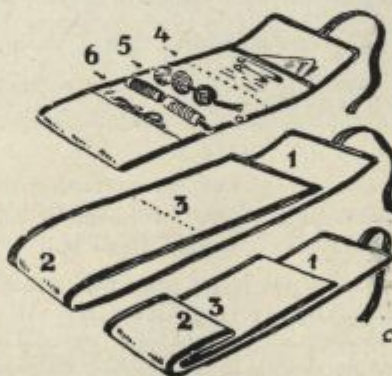
Pritlikava omarica za šivalne potrebščine.

Poišči šest praznih škatlic za vžigalice. Zlepí drugo na drugo in ovij vse skupaj s pisanim papirjem. Delaj in lepi skrbno, da bo držalo. Na posamezne škatlice prišij: stiskač, gumb, šivanko, spenjač in kar je še potrebno pri šivanju. Zdaj pa lahko mamici zložiš v predpisani predal vse šivalne potrebščine, da jih bo imela takoj pri roki. To darilce je prav poceni in vendar bo imelo pri mamici nemajhen uspeh.

Zavitek s šivalnimi potrebščinami za na pot.

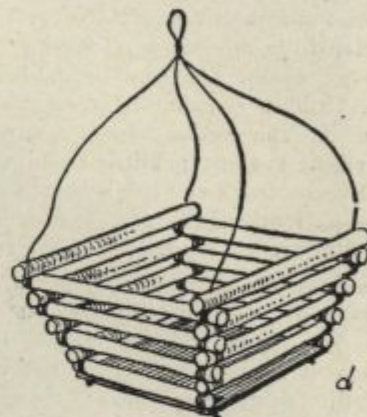
Deklice, ki že znajo same spretno sukati iglo in sukanec, lahko napravijo mamici za božič zavitek za šivalne potrebščine. Tak zavitek v kovčegu ne zavzema dosti prostora. Morda najdeš med krpami primeren kos blaga. Dolg mora biti 65 cm, širok pa kakih 11 cm. Oglej si slike, ki ti natanko kažejo, kako moraš zložiti blago, in pikčaste črtice ti kažejo, kje moraš posebej napraviti šiv. Lepo je, če zašiješ ta zavitek na stroju, če pa še nisi večja šivanja na stroj, se potruj, da lepo in enakomerno šivaš z roko. Na koncu prišiješ trak, vmes napraviš

razne predele za škarje, za sukanec, za naprstnik, za gobo itd. itd. Darilce je poceni in zelo praktično.

Cvetlična košarica za verando.

Za dno košarice potrebuješ močno desko v velikosti 15 x 15 cm. V vsak vogal zvrtaš luknjo, skozi katero potegneš štiri kose močne žice. Stranice napraviš iz enakomernih brezovih vej. Spodnje štiri veje morajo biti tako dolge kakor dno. Čim više pritruješ veje, tem daljše morajo biti. Na koncu zbiješ veje z majhnimi žeblički. Štiri žice, ki si jih napeljal skozi dno cvetlične košarice, zvežeš na vrhu tako,

da dobiš primeren obešalnik. V košarico postavi cvetlični lonček in obesi vse skupaj na dovolj trden žebelj v stropu. Taka košarica je prav lična in starši je bodo gotovo veseli.

Tu smo vam pokazali zdaj različna cenena darila, ki jih lahko sami napravite. Vedite, da bodo starši najbolj veseli takih daril, kjer ste lahko pokazali svojo spretnost in potrpežljivost!

Teta Mina.

Kaznovani SKOPUH

V Damasku je živel skopuh, ki mu ni bilo enakega. Mošnjo zlatnikov in dragih kamenov je nosil vedno s seboj, v strahu, da bi mu jih sluga doma ne ukradel. Pa se je zgodilo, da je skopuh na izprehodu izgubil dragoceno mošnjo. Ves obupan je razglasil, da bo dal poštenemu najditelju polovico dragocenosti za nagrado.

Nekaj dni nato je prišel h kadiju siromašen mož in mu izročil izgubljeni zaklad, ki ga je našel ob reki, kjer se je bil skopuh izprehajal.

Kadi je poklical skopuha, in ta je takoj izjavil, da je mošnja njegova. Najprej se je hudo razveselil, toda v naslednjem trenutku se je že začel kesati, da je bil obljubil tako visoko nagrado. Pogledal je v mošnjo in rekel:

«Hej, hej, mnogo cekinov in mnogo draguljev manjka!»

Najditelj se je zdrznil in sveta jeza ga je obšla: «Alah mi je priča, da nisem niti pogledal v mošnjo!»

Kadi, ki je dobro poznal skopuha, je verjel siromaku in, ker je skopuh vztrajal pri svoji žaljivi trditvi, je kadi naposled takole razsodil:

«Ker v mošnji ni dovolj zlatnikov in draguljev, si se najbrže zmotil, efendi. Ta mošnja gotovo ni tvoja. Najditelj naj tako dolgo obdrži mošnjo, dokler se ne oglasi pravi lastnik.» Pri tem je tudi ostalo, in siromak je ves srečen nesel zaklad domov.

Rešitev uganke štev. 10

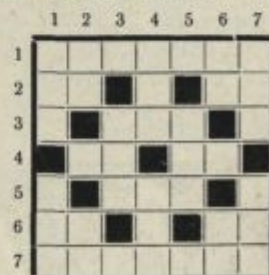
Vodoravno in navpično: 1. ikra; 2. Krim; 3. ribe; 4. amen.

Uganke štev. 12

Križanka.

Vodoravno: 1. majhna rečica. 2. števniki; predlog; pomožni glagol. 3. predlog; velika posoda; soglasnik. 4. osebni zaimke; predlog. 5. predlog; dvojica; soglasnik. 6. predlog; soglasnik; oziralni zaimke. 7. mesto v Jugoslaviji.

Navpično: 1. domača žival; velika riba. 2. osebni zaimke; soglasnik; pritrdilnica. 3. soglasnik; umetniški izdelek; soglasnik. 4. žuželka; vprašalnica. 5. četrta črka v abecedi; tekanje; soglasnik. 6. medmet; predlog; časovni veznik. 7. obžalovanje; vrelec.

Magični kvadrat.

Vodoravno in navpično: 1. vrsta žita; 2. slavni slovenski matematik (v Ljubljani ima ulico); 3. moško ime; zimsko vozilo.

Zgodba o mladi gospe

Na čajanki pri gospe Mari je vedno prijetno. Ne tajim, da radi obiskujemo tudi druge tovarišice. Že, že, toda pri gospe Mari smo vselej zbrane v polnem številu. Veste, njen mož je zelo prijeten človek. Ne, ne daj Bog, nikar ne mislite, da se tam zbiramo zaradi njega — že nekaj let je plešast, ustne so mu debelušne, ušesa precej izdatna in štrlijo v stran. In vendar nam je pravcat magnet. Veste, Marin mož je specialist, je doktor, je ginekolog. Ta vam vé vselej kaj zanimivega povedati. Grdo bi lagala, če bi ne povedala, da zna vedno strogo varovati skrivnosti svojega poklica. Ta bi vam za živega vraga ne izdal imen kake svoje pacientke. In vendar, vendar zna povedati mnogo, mnogo zanimivih reči.

Tako je bilo tudi tisto popoldne. Zadrževal se je še v ordinaciji, me pa smo že popile čaj, opravljale smo znanke in neznanke, jezile se nad služinčadjo, brbljale o filmskih zvezdah, o gledaliških toaletah, o umetnostnih razstavah — vse sami taki zabavni, če še tako plitvi damski razgovori. Toda nekaj se nam je vendarle zagatnilo v grlu: pogovarjavo se po dve in dve, in ne tako složno v en glas kakor vselej pri kakšnem važnejšem razgovoru. Blebetamo in vse samo čakamo, kdaj bo stopil v sobo gospod doktor.

Hvala Bogu — naposled je prišel.

Stari kavalir je na vse strani delil poklone kakor bonbone. Za vsako izmed nas je vedel, kakšne slaščice so ji najbolj ljube. Ko nam je vsem po vrsti poljubil roko, svoji ženi pa obe dlani, se je obrnil, kakor da nečesa išče:

— Glej, glej, kje pa je danes naša draga plavolaska... gospa Olga?

Vsako izmed nas je doktor imenoval po kakšni značilnosti. Plavolaska Olga je soproga mladega inženirja. Gospa Mara jo je opravičila:

Ona opaža
po pogledih moških -
*Od dneva do dneva je
njen teint vse lepši!*

Poskusite enkrat sami. Kanite malo Scherk Gesichtswasser na košček vate in obrišite počasi s tem svoj obraz. Takoj boste občutili, kako se Vaša koža polni z oživljajočo krvjo. Če potem pogledate ta košček vate, boste z neprijetnom občutkom opazili, da je popol-

noma črn. Toliko nesnage je v porah, ki je niste mogli odstraniti s sredstvi, na katera ste se navadili. Čista koža je pa predpogoj za lepoto. Scherk Gesichtswasser se vpija globoko v pore, raztaplja sojedice, mozolje in nesnago ter pravi kožo temeljito lepo, gladko in nežno. Vaša koža spet lahko diha, Scherk Gesichtswasser jo osveži, ozdravi in pomladi.

— Ni mogla priti, prejle mi je telefonirala, da jo močno glavo boli.

— O, to mi je pa prav žal, resnično žal. Migrena je neprijetna reč. Ali... — doktor se je prekinil, pogledal od leve na desno, in ko je tako nastopilo nekaj trenutkov skrivnostnega molka, je nadaljeval:

— Morda pa je to čisto prav. Veste, že dolgo vam želim pripovedovati zanimivo zgodbico, ki pa jo vpričo nje težko pripovedujem. Poznam gospo Olgo, kakšna je; vselej misli, da se pripovedovanje nanaša na njo. Potem zardeva in je neprijetno njej in meni. Zdaj pa je ravno lepa prilžnost, da čujete to zgodbico, ki mi že dolgo leži na srcu. Samo en pogoj, dajte mi čast-

no besedo, da gospej Olgi ne boste o tem ničesar pripovedovale.

Deset častnih besed je padlo v en glas. Kako le more doktor misliti, da ji bomo kaj takega nesle na nos! Nu, da, ne rečem, da ji ne bi ta ali ona česa namignila, toda vsega ne bo gospa Olga nikoli zvedela. Kar na dan z zgodbico!

Gorele smo od nestrpnosti, saj ni bilo dvoma, da se bo zadevica nanašala na mlado gospo Olgo, na svetnico, o kateri nihče doslej ni mogel črhiniti niti trohice zlega, medtem ko je ona sama o nas vedela to in ono malenkost, ki bi jo lahko na široko raztegovala, če bi le hotela.

Doktor je udobno sedel v naslanjač, prižgal cigareto in pričel.

— Pred leti sem bil, kakor veste, zdravnik v znanem zdravilišču. V pričetku sezone ni bilo skoraj nobenega gosta. Nekaj gospa v nevarnih letih, dva, trije upokojenci in neka ločenka — ti so tvorili odlično družbo gostov. Da, da ne pozabim, bila je v zdravilišču tudi neka naša dobra znanka... Njenega imena ne bom izdal. Da pa vam bom vendar lahko določneje pripovedoval o nji, jo krstim... recimo... za Julijo. Tisto pomlad se je bila Julija šele poročila, vendar je sama prišla v zdravilišče uživati tišino in krepiti svoje nežno telo. Postala sva kmalu

Prozorno Pelikan nalivno pero

*Če hočeš
komu kaj pokloniti,
pokloni Pelikan!*

dobra znanca, in sem ji očetovsko pomagal s svojimi zdravniškimi nasveti. Poskrbel sem, da je imela lepo sobico v hiši blizu moje ordinacije. Stanovala je pri neki prikupni vdovi, njeno okno v pritličju je bilo odprto na verando in na vrt; kjer je bilo polno cvetja in sadja. Od tod je potem imela svoboden izhod v zdraviliške parke. Sicer pa... oprostite, drage dame... zašel sem v podrobnosti, takoj preidem na glavno snov. Prav tisti čas so se okoli zdravilišča pričele velike vojaške vaje. Ker v zdravilišču nismo imeli dosti gostov in je bilo leto sploh jako nemirno, so zdravilišče poživili častniki. To je pripomoglo, da so bile kmalu zasedene prav vse sobice, kajti oficirski zbor je brž pritegnil lepo število dam, in to po pravici! Saj zdravilišče slovi po zdravilni vodi, ki je zlasti ženskam v pomoč... Ne bodite nestrpne, takoj bom nadaljeval... Torej, nekega večera, ko dovršim ordinacijo, stojim na balkonu, kadim cigareto in opazim mlado gospo Julijo, ki je trgala cvetje in ga nabirala v šopek. Še preden je nabrala dovolj cvetja, opazim mladega častnika, ki se je zdajci pojavil izza grmičja v parku. Mladi mož gleda čez živo mejo in kar z očmi požira mlado gospo. Skriva se priplazi k plotu. Ko je bil že čisto blizu, tiho zažvižga in Julija dvigne glavo, kakor elektrizirana... Gleda naokrog, ne

opazi častnika. Ta požvižga še enkrat. Šele tedaj ga ona opazi, odvrže škarijice in vse porezano cvetje in pohiti k plotu.

— Niki!... Moj mali Niki!

Tudi častnik je storil svoje. Spoznal sem v njem prikupnega poročnika. Nočem biti nedostojen in posmehljiv, da bi zardevale, ko bi vam pripovedoval podrobnosti tega ganljivega sestanka.

(Da te šent! je mislila vsaka izmed nas. Kaj se neki obotavljaš, doktor! Kakor da nam nisi pripovedoval že hujših reči!)

— Nu, kaj je bilo potem, doktor? smo vprašale nekatere.

— Takoj boste slišale. Poročnik je elegantno prestopil plot, dvignil malo gospo v naročje in jo odnesel skozi verando v sobo. Kaj se je dalje godilo, tega ne vem in si nočem domisljati — to prepuščam, drage dame, vaši domisljaji. Lahko kvečjemu še pripomnim, da sem vedno rad zgodaj vstajal in da sem šele ob zori videl prikupnega častnika, kako je zapustil hišo in park.

(Torej tako, tako, draga Olgica, srce nedolžno! sem si mislila in bi bila prisegla na sveto pismo, da so prav tako mislile tudi vse druge dame). Doktor pa je nadaljeval:

— To se ve, da sem tiste dni imel v ordinaciji mnogo dela. Zato nisem utegnil in tudi nisem maral brkljati za

tem, kako se godi - moji lepi sosedi. Kadar koli pa sem bil na balkonu, sem v mraku opazil poročnika, ki je prihitel po svoji navajeni poti skozi park in čez plot. In vselej sem ju videl — poročnika in Julijo — kako sta si gledala iz oči v oči... e, to je bila ljubezen, moje dame, vredna Petrarcoevega peresa!

(Ubogi lepi inženir! Da je stoprav njemu bilo usojeno, da je bil goljufan že takoj prva leta zakona! smo mislile vse dame).

— Seveda nisem bil edina priča teh sestankov. Vdova, pri kateri je gospa

Pri glavobolu

BAYER

Pyramidon

TABLETE

Ogl. reg. pod S. B. 1318 od 15. XII. 1938

Julija stanovala, je molčala kakor grob. Jaz nisem nikomur črnil besede, vendar se je vse lepo razvedelo po zdravilišču, in mladi svet je celo začel prepevati pesmico o mali Juliji in njenem poročniku. Julija najbrž o vsem tem ni ničesar vedela, ker je le redkokdaj šla po zdravilišču naokrog. Kajpada, noči so bile kratke, podnevi pa je gospa Julija na gugalnici sanjerala o čarobnih poletnih nočeh.

— Imenitno zadevico nam pripovedujete, dragi doktor — se je vmešala v besedo gospa Gina — zares imenitno, da je človeka kar sram. Nu, in kako se je vse to končalo? Dajte, povejte že brž, domov moram. Recite, ali je njen mož vse to zvedel? To me posebno zanima, to je važno.

— Da, gospa, to sem zvedel šele pozneje, ko sem ga spoznal.

— In kaj se je zgodilo? Kaj je bilo? smo oblegale doktorja kakor strojna puška.

— Tja... spoznal sem njenega moža nekaj dni potem, ko so se vojaške vaje končale in ko je vojska odšla. Lepega dne srečam gospo Julijo in njenega moža v gaju nad zdraviliščem. Vodila sta se pod pazduho in se poljubljala kakor golob in golobica.

(Da je le ni sram! smo se zdrznile).

— Zmotil sem ju, in tedaj mi ga je prostodušno predstavila. O, to je jako prikupen gospod. Takoj sem ga spoznal, da ima svojo ženico resnično rad. Prav za prav pa sva bila midva že stara znanca.

— Kaaaj? Kako?

— Nu, da, saj ni bil nihče drugi kakor tisti poročnik... Mož gospe Julije se je pač moral udeležiti vojaške vaje kot rezervni poročnik.

— Za božjo voljo, doktor, to ni res! Saj to ni mogoče! Nikar ne brijte norcev!

— Ali če vam povem, drage dame... častna beseda! Takoj sem ga spoznal.

— Dragi doktor, to pa ni lepo od vas, je osorno rekla gospa Gina. — Mož in otroci me že celo uro čakajo k večerji, vi nas pa zadržujete s takimi neokusnimi zgodbami.

— Doktor, vi niste kavalir — je rekla gospa Lenka — in vam moram od-

Združitev osvežujoče kolonjske vode z očarujočim

"Tosca" PARFUMOM

krito povedati, da ste me nocoj razočarali!

Da, gospa Lenka je povedala tisto, kar smo vse čutile v duši: bile smo grenko, grenko razočarane. Drage da-

me, ki berete to zgodbo, — roko na srce in recite tudi ve odkritosrčno:

— Ali ni bil naš doktor ta večer resnično nesramen?

Miriam.

Ina Slokanova:

Njena skrivnost

(Nadaljevanje)

Ni se oglasila. Nekaj časa je čakal pred vrati, potem so se njegovi koraki tiho, trudno oddaljili. Prišla je Ani. Potrkala je in poklicala z jokalnim glasom: «Lenka, odpri, večerjo sem ti prinesla.» Lenka je molčala. Toda Ani se ni dala odgnati. «Oglasi se vendar, saj si živa ali kaj?» je tarnala pred vrati. In Lenka se je morala oglasiti. «Ne bom večerjela, ne morem, hvala, Ani.» «Da si le živa,» je olajšano zavzdihnila Ani in potolažena odšla.

Potem je v hiši vse potihnilo, je volčjak Rolf je nekajkrat žalostno zatulil v temo, kakor da ga je strah. Morda je s svojo pasjo tenkočutnostjo zaslutil v bližini duši stare Marjete in Lenkine matere, ki sta prišli, da bi varovali Lenko v njeni najbridkejši uri?!

6. POGLAVJE.

Mrak je sivel v mrzlem, puščobnem zimskem jutru. Lenka se je trudno zganila v postelji. Zdaj bo morala vstati, pospraviti svoje reči in oditi kolikor mogoče tiho, da bi je nihče ne opazil. Tako bo najbolje. S tem bo preprečila, da se ne bo še enkrat ponovilo tisto, kar se je zgodilo včeraj.

Dvignila se je in se začela počasi oblačiti. Toda bila je medla in slaba. V sencih ji je razbijalo. Pred očmi

se ji je meglilo od slabosti. In tista kapljica sline, ki ji je še ostala v ustih, je imela tako čudno trpek, grenak okus. Ko bi imela vsaj kapljico vode v sobi, da bi si zmočila usta! Ko se je oblekla, se je s težavo sklonila in izvlekla izpod postelje svojo pleteno košaro, v kateri je prinesla svoje reči, ko je prišla v mesto. Odprla jo je in začela počasi zlagati vonjo svojo obleko in še nekaj tistih skromnih reči, ki so bile njene. To svoje opravilo pa je morala večkrat prekiniti in sesti na rob postelje, da se je oddahnila, ker ji je od časa do časa postajalo tako čudno slabo. Ko je končala, je košaro zaklenila in ključek spravila v svojo malo rjavo torbico. Potem si je uredila lase, dala na glavo klobuček in si oblekla plašč. Slednjič je storila. Nič drugega ji ni bilo treba več storiti, kakor oditi. S pogledom je prebegnila sobico, ki ji je v tem kratkem času, odkar je stanovala v njej, postala tako domača in ljuba. Potem je počasi še enkrat stopila k oknu in se zagledala na vrt. Grede je pokrival sneg, drevje je bilo golo in žalostno. Črna železna ograja se ji je zazdela še višja. Sonce ni sijalo, na ulici ni bilo deklet s širokimi, svetlimi slamniki in mladih nasmejanih srečnih mater z belimi vozički. Samoten, sključen starec je počasi in trudno krevsal mimo ograje. Nekaj trenutkov je obstal pred zaklenjenimi vrati in jih nezaupno ogledoval, potem pa je počasi nadaljeval svojo pot. Najbrž je bil berač.

Stopila je od okna in dvignila košaro, ki se ji je zazdela težka, kakor da bi vso svojo bridkost in nesrečo nosila v njej. Zavzdihnila je in jo spet postavila na tla. Ko pa jo je hotela spet dvigniti, ji je nenadoma v strahovito bolečem krču vztrepetal ves život. Bilo ji je, kakor da se je otrok v njej s silovito močjo zaril v njen živi drob, v njeno srce in ga stiskal, stiskal. Bolečina je popustila za trenutek, dva, potem pa se je podvojila. Lenki so v mrzli grozi zašklepetali zobje. Kakor smrtno ranjena žival je nečloveško zavpila in padla.

Zunaj je nekdo prihitel k vratom. Razburjeno je začel tolči po njih in jo klicati. Spoznala je Anin glas. Rada bi se ji bila oglasila, ji odprla in jo prosila, naj ji pomaga, za božjo voljo, naj ji pomaga, ko ji je bilo tako hudo. Pa ni mogla. Njena usta so bila čisto izsušena in niti premakniti se ni mogla. Slišala je, kako je Ani odšla. Zunaj je spet vse utihnilo. Zdaj jo je pustila samo s temi strašnimi bolečinami, ki so hujše od smrti same! Ko bi mogla vstati in odkleniti vrata! Ko bi mogla! Pa ne gre, ne gre. Spet je zaslišala na hodniku korake. Anin glas jo je spet poklical. Potem je nekaj zaškrtalo v ključavnici, spet in spet. Končno je ključ, ki je znotraj tičal v ključavnici, zletel na tla. V ključavnici je še enkrat škrtnilo, potem pa so se vrata odprla, in Anin široki, dobrodušni obraz se je ves solzan zaskrbljeno sklonil nad Lenko. Nenadoma se ji je zazdelo, da to ni Ani, ampak da je prišla k njej njena ljuba dobra botra. Njen obraz je sijal od miline in dobrote, da so Lenki hipoma prešle vse bolečine in slabosti. Vse bridkosti so nekam izginile. Ničesar ni bilo več, ničesar, niti Lenke same ne.

Ko se je potem čez dolgo časa zavedela, je spet zagledala Ani. Stala je ob postelji, na kateri je ležala Lenka. V sobi pa je bila še neka druga nepoznana ženska, ki je držala v rokah golega jokajočega otroka. Lenka se je trudno spomnila, da je ta otrok najbrž njen.

(Dalje na 3. strani ovitka.)

Zakaj dela ta nogavica vitko linijo?

Vaše noge bi bile videti vitke, če bi nosili nogavice, ki se trdno in plastično priležejo. Čim bolj se nogavica oprime meč, tem vitkejše so videti noge, ker ni gub niti na gležnjih niti pod koleni, zakaj elastično tkivo nekako steza in oblikuje nogo. Ta učinek pa nahajamo samo pri nogavicah neobičajne elastičnosti, kakor n. pr. pri Elbeo-nogavicah. Prav zato posebno radi kupujejo Elbeo-nogavice vitke dame, ker Elbeo-nogavica podpira vitkost nog. Potegnite s konci prstov od gležnjev gor do meč. Nogavica mora biti tako prilegla, da imate vtis, kakor da se dotikate gole kože. — Tako je to pri Elbeo-nogavicah.

ELBEO

nogavice

Jod-Kaliklora

Od zdravnikov priporočena zobna krema

vsebuje 0,0075% organskega joda. 0,000035 g tega joda se pri čiščenju zob resorbira od dlesne in s tem porazdeli na notranje organe telesa.

Jod-Kaliklora je prijetno se peneča zobna krema najboljše kakovosti (brez kalijevega kloratala), zelo slastnega in osvežujočega vonja. Minimalna količina organskega joda zadostuje za dolgotrajno desinfekcijo ustne votline (znanstveno dokazano) in zaščitenje zob in dlesne pred obolenji, zlasti tudi pred paradentozo, ki je razširjena po vsem svetu.

Dalje je **Jod-Kaliklora** zdravniško priznana kot profilaktikum zoper prehlad, starostne pojave (arteriosklerozo) in kot izpodbudilo za vse telesne funkcije.

Queisser & Co., Hamburg 19.
Zaloga za Jugoslavijo:
Drogerija GREGORIČ
Ljubljana, Prešernova 5

Prijetno se peneča
zdravstvena
zobna krema!

Ena o Balzacu.

Francoski romanopisec Balzac je bil tudi grafolog. Nekoč mu prinese zelo ugledna gospa šolski zvezek, rekoč:

«Mojster, kakšno bodočnost bo imel deček, ki je tole pisal?»

Balzac gleda in misli, potem pa vpraša:

Neredna stolica

upliva na ves organizem.
Dobro sredstvo za odvajati, ki zanesljivo deluje in ima prijeten okus, je

DARMOL

«K. 1. 1. 1944/45»

«Ali ste mati tega dečka? Ali morda sorodnica?»

«Niti mati niti sorodnica.»

«No, potem vam pa lahko povem resnico. Tale deček ni nič prida, zabiti je in neumen; iz njega ne bo nikoli nič prida.»

Gospa se glasno zasmije:

«Gospod Balzac, čudno je, da ne poznate svoje lastne pisave. To je vendar vaš zvezek, in tole ste napisali, ko ste hodili še v šolo.»

Prijetno in učinkovito zdravilo.

Podeželski doktor gre k bolniku in vidi na nekem dvorišču starejšega moža, ki seka drva.

«No, oče,» ga ogovori doktor, «ali vam je moje zdravilo pomagalo?»

«I seveda, imenitno! Tiste kroglice je pozobala kokoš, jaz pa, ne boji len, sem jo zaklal in pojedel, pa je bilo konec boleznii!»

Pred zaroko.

«In še nekaj! Moja hčerka zna prav tako dobro kuhati kakor igrati na klavir!»

«O, to nič ne de — saj bova lahko jedla v gostilni!»

«SOLE MODROSTI.»

Tako so Turki nazvali prve kavarne, ki so bile tam ustanovljene leta 1550. Po turškem obleganju Dunaja (1863) se je razširila «turška kava» tudi po Evropi. Ščasoma so prišle gospodinje na to, da se lahko napravi iz kave z mlekom, če pridamo dobro mero Francka, izredno prijetna in povrh še redilna pijača. Tako je nastala «bela kava», ki je dandanes vsakdanji zajtrk in južina milijonov ljudi.

Sladni sladkor v vsakdanji prehrani.

Ta fina hrana je postala v toku časa sestavni del vsakdanje prehrane najširših ljudskih slojev. Zakaj jedro Kneipove sladne kave, s katero pripravljajo danes milijoni gospodinj belo kavo, sestoji iz karameliziranega sladnega sladkorja; tri četrtine teže te kvalitetne sladne kave so dragoceni sladni sladkor, ki daje kavi redilnost in izredno fin okus.

Naročnina za list s krojno prilogo in 5 gospodinskih knjig: za vse leto din 105.— in naročnina za družinski list «Priatelj» s prilogo «Za pridne roke» je din 62.—, skupaj torej din 167.—, za pol leta din 84.—, za četrt leta din 43.—; za Ameriko in inozemstvo dolarjev 6.—; za Italijo Lir 90.—. Posamezna številka din 5.—, krojna priloga Din 2.—, gospodinska knjiga din 30.—, «Priatelj» s prilogo din 7.—. Deset broširanih leposlovnih knjig din 100.—. Vezava din 60.—. Deset broširanih rodbinskih knjig din 67.—. Vezava din 60.—. Rokopisi se ne vračajo. — Odgovorna urednica Rija Podkrajškova v Ljubljani. — Izhaja vsakega 1. v mesecu. — Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ulica 8/1. Telefon 21-32. Tiskala Delniška tiskarna d. d. (predstavnik Emil Podkrajšek v Ljubljani).

Z bridkim pogledom se je zazrla v Ani, ki ji je popravila zglavje in ji tolažeče zašepetala: «Lenka, ne glej tako žalostno, saj bo vse dobro!» Dekle je zganilo z ustnicami, kakor da se je hotelo nasmehniti, potem pa je obraz skrila v blazino in zaspala.

* * *

Ko je Alma prvič zaslišala iz Lenkine sobice otroški jok, je vsa vztrepetala, kakor da jo je nekdo z bičem udaril. Potem pa se je vzravнала in obsedela čisto mirno v svojem visokem oblazinjenem stolu in se nepremično zagledala nekam v preprogo na tleh. Razmišljala je. Tako globoko je o nečem razmišljala, da je pozabila tarnati nad svojimi bolečinami, se jeziti na nerodno Ani, in skoraj je pozabila celo jesti. Molčala je na vse, kar ji je povedala Ani. Molčala je, ko ji je Ani povedala, da je Lenkin otrok lep deček, Lenka pa da je zelo slaba, ker je bil porod prezgoden, in da jo bodo morali odpeljati v bolnico. In ko ji je kuharica popoldne prišla tožit, da je ura že odbila tretjo, gospoda pa še vedno ni k obedu, da bo jed pokvarjena in prestana, je gospodinja rekla, ne da bi zgenila z glavo: «Gospoda danes ne bo k obedu. Včeraj mi je povedal, da mora na komisijo.»

Popoldne so Lenko z otrokom odpeljali v bolnico. Pozno zvečer je prišel Pavlič vinjen domov in se odpravil takoj v svojo sobo, ne da bi prej pozdravil ženo. Tako je bilo tudi drugi dan. Alma je sedela tiha, globoko zamišljena ob zakurjenem kaminu. Gospoda ni bilo k obedu, ker je imel komisijo. In pozno zvečer se je spet vrnil pijan domov in takoj odšel v svojo sobo. Ani pa se je ves dan po malem jokala v kuhinji. Tako rada bi bila šla v bolnico gledat, kako je z Lenko, pa si ni upala prositi gospo za dovoljenje. Zvečer pa, ko je Almo spravljala v posteljo, ji je ta naročila: «Recite gospodu, ko pride domov, da ga prosim, naj pride jutri zjutraj k meni. Pogovorila bi se rada z njim.»

Ani je izvršila naročilo. Ko se je gospodar vrnil, je potrkala na njegovo sobo in povedala željo gospe. Pavlič jo je zmedeno pogledal in ni rekel nič. Ko pa je stopila k vratom, da bi šla, jo je nenadoma poklical. Obstala je in ga vprašujoče pogledala. Videlo se je, da jo je hotel nekaj vprašati, a se je premislil. Samo zamahnil je z roko, naj gre. Ani je zmajevala z glavo in se čudila. Toliko zagonetk se še ni nikoli nakopičilo. Kako bi mogel človek nenadno vse to uganiti in razumeti. Najprej ta Lenkin nepričakovani porod, ko prej nihče ni niti slutil in sumil. Tako je bila zaupljiva Lenka z njo, pa ji ni nikoli nič omenila, da ima kje kakšnega fanta. Gospa ji je rekla, da je oče Lenkinega otroka neki vojak. Hm, vojak! Saj to bi človek navsezadnje še verjel, čeprav ga ni videl in ne slišal nikoli o njem. Vojaki so vsi vražji. Postaven vojak kaj hitro zmeša glavo mlademu, neizkušenemu dekletu. Ampak zakaj je potem zadnja dva dneva gospod tako čuden? Neprestano same komisije in komisije. In potem prihaja domov pijan in se izogiblje ženi. To je več kakor čudno. In gospa kar neprestano samo molči, molči. Iz tega bi človek skoraj sklepal, mislil... Ne, saj to je greh, misliti takšne reči o svojem gospodarju. Greh je... toda nič ni na svetu nemogoče...

O tem je Ani razmišljala vso noč.

(Dalje prih.)

Kaj si želi vsaka žena?

V enem so vse složne: Malo ljubezni, malo nežnosti in — nogavice! Samo da tokrat morajo biti nove nogavice pod božičnim drevescem «nepremočljive», zanesljive proti dežju tako, da si dama ne zmoči vedno nog.

ROGO - «nepremočljiva» torej, poznane specialne nogavice, od katerih se dež odbija; k temu morda še nekoliko parov ostalih lepih ROGO-specialitet kakor «Variabel» v apartnih barvah ali «Ombré» najnovejših večernih barv, ki store dobro oblečeno damo za najbolje oblečeno ~

Vsaka dama je hvaležna za ROGO - nogavice!

ROGO

nogavice se dobe pri tvrdki V. LESJAK
in PEPCA CRNJAC v Ljubljani.

dortland

DARILA

ki prinašajo veselje o Vaš dom!

Praktičnih daril za božič se vsak razveseli. Pri nas dobite lepa darila, blago za obleke, za suknje, za perilo, za dame, gospode in otroke.

V posebnem oddelku za zavese in linolej
dobite za Vaš dom različna pregrinjala, zavese preproge, LINOLEJ in različno posteljnino. — Vse to dobite poceni pri

A. E. Skabernè
Ljubljana